

JOÃO TỸ ËG TỸ NÉN VENH KE MŨ RÁ

¹ Topě vỹ Jesus Cristo mỹ nén (ũ) tỹ hên ri ke ven, ãg tỹ kãnhmar nén venh ke mũ ti, kỹ Jesus vỹ ãg mỹ ven, ãg tỹ tỹ ti camarada nýtĩn kỹ. Kỹ tóg ã tỹ jẽnẽ jafã jẽnẽ, ti tỹ ti camarada tỹ João mỹ tó jé gé.

² Ve kãn ja ti nĩ, João ti, Topě tỹ ti mỹ nén ven mũ ti, Jesus Cristo tỹ ti mỹ nén ven mũ ti ke gé. Ti tỹ ve kỹ tóg rán ja nĩ, João ti, hã vỹ nĩ.

³ Ũ tỹ vãnh rá tag to ke mũ ag mỹ tóg vĩ há han ke mũ, Topě ti, ù tỹ vãnh vĩ tag mẽg mũ ag mỹ ke gé. Topě tỹ tó mũn hã vễ, ãg tỹ ti vĩ ki króm jé. Kãnhmar ãg tóg tag ki rán kỹ nĩ tag ve kãn ke mũ, kakó tã vĩ tóg tĩ ha.

João tỹ ãmã tỹ 7 (ke) tá Jesus mré ke ag mỹ ti vĩ tó

⁴ João tỹ rá hã vễ. Isỹ ga tỹ Ásia tá Jesus mré ke ag mỹ rán hã vễ, cidade tỹ 7 (ke) ki ke ag mỹ.

Topě jé ãjag tỹ tar' hé, kỹ ãjag jé krĩ kãnhvy nýtĩ. Topě vỹ nĩgtĩ. Vãsỹ tóg nĩ ja nĩgtĩ, kỹ tóg ùri nĩ nĩ, hã ra tóg kãtig ke mũ gé. Ti kuprĩg vỹ ti mré nĩ gé, kỹ tóg tỹ ù tỹ 7 (ke) ve nĩ, ti kuprĩg ti. Topě nĩgja tá tóg nýtĩ, ti kuprĩg tỹ tỹ ù tỹ 7 (ke) ve ãn ti. Ti kuprĩg ãn jé Topě mré ãjag krĩ tỹ kãnhvy' hé,

⁵ Jesus Cristo mré ke gé. Jesus vỹ Topě vĩ tó há han ja nĩgtĩ, to tóg krónh ke ja tũ nĩgtĩ. Kỹ tóg ã ter kar kỹ rĩr mãn vén ja nĩ. Kỹ ãg rĩnrĩr mãn ke mũ gé, ti nón. Kỹ Jesus tóg ãprã pã'i ag kri tỹ ùn mág jẽ gé.

Ëg to há tâvĩ ti nĩ, Cristo ti. Ti kyvénh tóg ãg jagfy ti ki kãkutẽ, tỹ tóg ãg krenkren han, ãg tỹ Topẽ vĩ mranh ja to.

⁶ Kĩ tóg ãg tỹ pã'i han ke mũ gé, ti krêm. Topẽ tũ ki rĩr jé ãg tóg ke mũ gé, ti jóg tũ ki. Ti hã ne ã pir mỹ tỹ ùn mág nĩ', Jesus ti. Ti hã ne ã pir mỹ tar nĩ', ùri, kĩ tóg tũ' henh ke tũ nĩ, ti tar nĩn kĩ. Hã vễ.

⁷ Ha vé, kãtĩg mãn jé tóg ke mũ, kanhkã góg kãmĩ. Vẻnh kar vĩ ti venh ke mũ, ẽn kã, ù tỹ ti kusón mũ ag mré hã. Kĩ povo kar vĩ ti tugrĩn jagtar kãn ke mũ. Jagtar jé ag tóg ke mũ, vễsỹrénh jé ag tóg ke mũ, ha vemnĩ. Hã vễ.

⁸ “Ùn ve vĩ tỹ inh nĩ, hã ra sóg tỹ ẽgno nĩnh ke mũ gé,” he tóg, ãg pã'i mág ti. Vãsỹ tóg nĩgtĩ, kĩ tóg ver ùri nĩ gé, kĩ tóg kãtĩg ke mũ gé, ù tỹ nén (ũ) kar han ki kanhrãn mũ ẽn ti.

João tỹ Jesus ve

⁹ ãjag mré ke vĩ tỹ inh nĩ, inh, hã vĩ: João, he mũ. Jesus mré ke vĩ tỹ inh nĩ, ãjag mré. Jagtar inh nĩ gé, ãjag jagãgtar ri ke inh nĩ gé, hã ra sóg ãjag kóm to krónh ke tũ nĩgtĩ gé, kĩ sóg ãjag mré Topẽ tỹ tỹ ẽg pã'i nĩ venh ke mũ gé. Goj vãso tá inh nĩ nĩ, ti jyjyn hã vĩ: Patmos, he mũ. Ki sóg se kĩ nĩ nĩ, isỹ Topẽ vĩ tó ja tugrĩn. Jesus vĩ ẽg mỹ ki hã tó ja nĩ. Ti vĩ ẽn tó ja inh nĩ, vẻnh kar mỹ, hã tugrĩn isóg se kĩ jẽ.

¹⁰ Domingo ù kã Topẽ kuprĩg tóg inh mỹ nén nẻ ven. Inh pãnĩ tá sóg jamã hár(a) vẻnh vĩ mẽ, kĩ tóg trombeta kyr mẽ ja nĩ, vẻnh vĩ ẽn ti.

¹¹ Kĩ tóg inh mỹ: “rán nĩ, ã tỹ nén vég mũ tag ti,” he ja nĩ. “Livro ki rán nĩ. Inh mré ke ag mỹ livro tag jẽnẻm nĩ, cidade tỹ Éfeso ra, cidade tỹ Esmirna ra, cidade tỹ Pẻrgamo ra, cidade tỹ Tiatira

ra, cidade tỹ Sardes ra, cidade tỹ Filadélfia ra, cidade tỹ Laodicéia ra ke gé,” he ja tóg nĩ, inh pãñĩ tá inh mỹ vẽnĩ vĩ tó mũ ẽn ti.

¹² Kỹ sóg vēsỹjãm ẽvãnh, sỹ ù tỹ inh mré vĩ mũ ẽn ve jé. Isỹ vēsỹjãm ẽvãnh kỹ sóg néj tỹ kri vin jafã tỹ 7 (ke) vé, vela tỹ kri vin jafã ẽn, ouro tỹ tóg hyn han kỹ nỹtĩ.

¹³ Néj tỹ kri vin jafã ag kuju kã ù tóg jẽ nĩ, hã ra tóg tỹ ẽprã ke nĩ ve nĩ. Kur téj tu kỹ tóg jẽ nĩ, ouro tỹ tóg vēsóg fĩn kỹ jẽ nĩ gé, ti fe kri, ù tỹ tỹ ẽprã ke nĩ ve ẽn ti.

¹⁴ Gãnh kupri pẽ tóg jẽ, vẽnĩ mễg tỹ carneiro kyki kupri ri ke tóg nĩ, ti gãnh ti, kukryr kó ri ke. Kanẽ gru tóg jẽ nĩ, pĩ gru ri ke.

¹⁵ Pẽn jẽngrẽ tóg jẽ nĩ, ouro jẽngrẽ ri ke. Ẽg tỹ pĩ ki ouro vãm kỹ ti tỹ jonh ke kỹ jẽngrẽ sĩnvĩ han ẽn ri ke ti nĩ, ti pẽn ti. Tĩ vĩ vỹ goj krog tỹ óóh he ẽn ri ke nĩ.

¹⁶ Krĩg tỹ 7 (ke) génh kỹ tóg jẽ nĩ. Ẽ pẽgja tỹ tóg krĩg tỹ 7 (ke) génh kỹ jẽ nĩ. Kỹ rógro jã vỹ ti jẽnkã tá kãkutẽ mũ. Jã régre ti nĩ, rógro ti, jã há. Ti kakã vỹ kókov nĩ, rã tỹ ẽg nĩno kã sa kỹ kókov ẽn ri ke ti nĩ, ù tỹ tỹ ẽprã ke nĩ ve ẽn kakã ti.

¹⁷ Sỹ ti ve kỹ sóg ti pẽn krẽm kutẽ mũ, ga kri. Ter ve han inh. Hã ra tóg ã pẽgja tỹ inh mễg mũ, kỹ tóg inh mỹ: “inh kamễg tũg nĩ,” he mũ. “Ủn ve vỹ tỹ inh nĩ, ẽgno ke gé.

¹⁸ Rĩr inh jẽ nĩ. Ter ja inh nĩ, hã ra sóg rĩr jẽ nĩ, kỹ sóg ter mãn ke tũ pẽ nĩ. Isỹ ù mỹ: “ter jé ã tóg ke mũ,” hen kỹ tóg ter ke mũ. Isỹ ù mỹ: “ter ke tũ ã tóg nĩ,” hen kỹ tóg ter ke tũ nĩ gé, kỹ tóg vẽnser jamã venh ke tũ nĩ gé,” he tóg.

19 “Rán nĩ, ã tỹ nén vég mũ tag ti, ěprã ke ag tỹ ũri nén vég mũ ti, ag tỹ kar kỹ nén venh ke mũ ti ke gé,” he tóg.

20 “Krĩg ag vég ã tóg jẽ nĩ, inh nĩgé kãki. Kỹ ã tóg néj tỹ kri vin jafã ag vég mũ gé, ouro tỹ vela tỹ kri vin jafã tỹ 7 (ke) tag ag. Nhỹ ã mỹ kãmén, ã tỹ nén vég mũ tag ti. Krĩg tỹ 7 (ke) tag ri ke ag nỹtĩ, Topẽ tỹ jẽgnẽ jafã ag. Inh ki ge kỹ nỹtĩ ag ki ag tóg rĩr tĩ, Topẽ tỹ jẽgnẽ jafã tag ag. Sỹ ã mỹ cidade tỹ 7 (ke) tó mũ ěn tá ag nỹtĩ, inh mré ke ag, ag tỹ ũn ki rĩr mũ ag. Kar kỹ néj tỹ kri vin jafã ri ke ti nỹtĩ, ũ tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ tag ag,” he tóg, ũ tỹ tỹ ěprã ke nĩ ve ěn ti.

2

Jesus tỹ Ęfeso tá igreja tá ke ag mỹ ã vĩ jẽnẽ

1 “Ũ tỹ cidade tỹ Ęfeso tá inh mré ke ag ki rĩr mũ ěn mỹ tag rán nĩ, ha mẽ,” he tóg, ũ tỹ tỹ ěprã ke nĩ ve ěn ti. “Ũ tỹ ã mỹ vẽn vĩ jẽnẽg mũ vỹ krĩg tỹ 7 (ke) génh kỹ jẽ nĩ, ti pẽgja tá ti nĩgé kãki, hemnĩ. Kỹ tóg néj tỹ kri vin jafã tỹ 7 (ke) kãmĩ tĩ mũ gé, hemnĩ.

2 Ājag tỹ nén han mũ ki kanhró sóg nĩ, he ti, hemnĩ iso. Vãsãn ājag tóg tĩ. Iso krónh ke tũ ājag tóg nỹtĩ. Ũn jykre pãno ag tóg ājag mỹ kórég nỹtĩ. Ājag kãmĩ ũ tóg ón kỹ: apóstolo vỹ tỹ ěg nỹtĩ, he ja nỹtĩ. Ag jykre tugnỹm kỹ ājag tóg ag ón mũ tag to ag pan.

3 Iso tar ājag tóg nỹtĩ. Isugrĩn ājag tóg jagtar, ge ra ājag tóg iso krónh ke ja tũ nĩ.

4 Hã ra sóg nén ũ sĩ tó sór mũ, ājag mỹ. Ājag tỹ nén han mũ ũ tóg inh mỹ há tũ nĩ. Ājag tỹ inh ki ge vén kỹ ājag tóg iso há tãvĩ nỹtĩ ja nĩgtĩ, kỹ tóg há tĩ ja nĩ, hã ra ājag tóg ũri krónh ke mũ.

⁵ Ājag tỹ vāsỹ iso tar ěn mĩ ěkrén nĩ. Ājag jykre kórég tovānh nĩ. Ājag tỹ inh ki ge vén ěn ri ke han mǎn nĩ, iso há tǎvĩ nỹtĩ mǎn nĩ. Ājag tỹ tag han sór tũ nỹtĩn kỹ sóg ājag ki jun kỹ (sóg) ājag tỹ néj tỹ kri vin jafā ěn ma tĩg ke mũ, ha vemnĩ.

⁶ Nén ũ tóg hǎ ra há nĩ, ājag tỹ nén han mũ ũ ti. Nicolaítas he mũ ěn ag jykre to ājag tóg kórég tǎvĩ nỹtĩ, isỹ ag jykre to kórég kóm, he tóg, hemnĩ, Éfeso tá ke ag mỹ, vėnh rán ki,” he tóg inh mỹ, ũ tỹ tỹ ěprā ke nĩ ve ěn ti.

⁷ “Ũ nĩgrėg nỹtĩ ag tỹ tỹ jēmė jė, Topė kuprĩg vĩ ti. Ũ tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ ag hǎ mỹ tóg tó tĩ, Topė kuprĩg ti,” he tóg. “Ũ tỹ isovānh tũ ěn vỹ ka kanė há konh ke mũ, ka tỹ ěg rĩnrĩr han mũ ěn kanė, Topė jakré ěn kanė,” he tóg, ũ tỹ tỹ ěprā ke nĩ ve ěn ti. Ti tỹ Éfeso tá ke ag mỹ vėnh vĩ jėnėg mũn hǎ vė.

Jesus tỹ Esmirna tá igreja tá ke ag mỹ ā vĩ jėnė

⁸ Kỹ tóg: “ũ tỹ cidade tỹ Esmirna tá inh ki ge kỹ nỹtĩ ag ki rĩr mũ ěn mỹ tag rán nĩ, ha mė,” he mũ gé, ũ tỹ tỹ ěprā ke nĩ ve ěn ti. “Ũ tỹ ā mỹ vėnh vĩ jėnėg mũ vỹ tỹ ũn ve nĩ, hǎ ra tóg tỹ ěgno nĩ gé, hemnĩ. Ter ja ti nĩ, hǎ ra tóg rĩr mǎn, hemnĩ iso.

⁹ Isugrĩn ag tóg ājag to kórég nỹtĩ, kỹ ājag tóg jagǎgtar nỹtĩ. Ki kanhró sóg nĩ. Ge ra ājag tóg inhhǎ rico ri ke nỹtĩ. Ājag to ag tóg vĩ kónǎn tĩ, ũ tỹ ón kỹ: “Judeu vỹ tỹ ěg nỹtĩ, Topė tũ vỹ tỹ ěg nỹtĩ,” he mũ ag. Ag pí(jé) tỹ Topė tũ nỹtĩ'. Satanás tũ vỹ tỹ ag nỹtĩ.

¹⁰ Ājag jagtar han jė ag tóg ke mũ, isugrĩn. Mũmėg tũg nĩ hǎ ra. Japo vỹ ājag kato vāsǎn ke mũ, kỹ ag tóg vėseja kǎtá ājag vǎm ke mũ. Japo tỹ ājag jykre

ve sór hã vễ. Kurã tỹ 10 (ke) ki ke vễ, ag tỹ ãjag vóg kónãn ke ti. Isovãnh tũg nĩ, ag tỹ ãjag tén sór mũ ra. Kỹ ãjag tóg rĩr krỹg (ja) tũ venh ke mũ, kỹ tóg ãjag mỹ sér tĩnh mũ, he tóg, hemnĩ, vễnh rãn ki,” he tóg, ù tỹ tỹ ẽprã ke nĩ ve ẽn ti, inh mỹ.

¹¹ “Ủ nĩgrẽg nỹtĩ ag tỹ tỹ jẽmẽ jé, Topẽ kuprĩg vĩ ti. Ủ tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ ag hã mỹ tóg tó tĩ, Topẽ kuprĩg ti,” he tóg. “Ủ tỹ isovãnh tũ ẽn vỹ nũgme ki vár ke tũ nĩ,” he tóg, ù tỹ tỹ ẽprã ke nĩ ve ẽn ti. Ti tỹ Esmirna tá ke ag mỹ vễnh vĩ jẽnẽg mũn hã vễ.

Jesus tỹ Pέργamo tá igreja tá ke ag mỹ ã vĩ jẽnẽ

¹² Kỹ tóg: “ủ tỹ cidade tỹ Pέργamo tá inh ki ge kỹ nỹtĩ ag ki rĩr mũ ẽn mỹ tag rãn nĩ, ha mẽ,” he mũ gé, ù tỹ tỹ ẽprã ke nĩ ve ẽn ti. “Ủ tỹ ã mỹ vễnh vĩ jẽnẽg mũ vỹ rógro jã régre vyn kỹ jẽ nĩ, ùn jã há ẽn, hemnĩ iso.

¹³ Satanás nĩgja tá ãjag tóg ẽmã nỹtĩ, ki kanhró sóg nĩ. Iso tar ãjag tóg nỹtĩ. ãjag régre tỹ Antipas tén ja ag tóg nĩ, ti tỹ inh jyjy tó tũgrĩn. Ge ra ãjag tóg iso: “ti ki kagtĩg sóg nĩ,” he ja tũ nĩ, ãjag tỹ Satanás jamã tá nỹtĩ ra.

¹⁴ Hã ra sóg nén ù tó sór mũ gé, ãjag mỹ, ti tỹ inh mỹ há tũ nĩn kỹ. ãjag kãmĩ ù ag tóg Balaão jykre han sór mũ. Balaão vỹ Balaque mỹ kãmén ja nĩ, ti tỹ Israel krẽ ag krĩn kónãn jé, Topẽ vĩ mranh ke to. Ti tỹ ag krĩn kónãn kỹ ag tóg vễnh kãggrá to festa ko ja nĩgtĩ. Ag tỹ ón kỹ vễnh kãggrá to: topẽ, he mũ ẽn mỹ festa ja vễ. Ẽn ko kỹ ag tóg ãjag prũ tũ fag mré nỹgnỹ! he ja nĩgtĩ gé. Tag han sór ag tóg mũ gé, Balaão kóm, ãjag kãmĩ ù ag, kỹ tóg inh mỹ kórég nỹ.

15 Kÿ ãjag kãmĩ ù ag tóg Nicolaítas he mũ ên ag jykre han sór mũ gé.

16 Tovãnh nĩ, ãjag jykre tag. Ke tũ nĩ mũ ra sóg ãjag ki jun ke mũ, sÿ ù tÿ vãnh jykre tag han mũ ag kato vãsãn jé, rógro tÿ inh jênkã tá kãkutẽ mũ ên tÿ, hemnĩ, vãnh rán ki,” he tóg, inh mÿ, ù tÿ tÿ êprã ke nĩ ve ên ti.

17 “Û nĩgrêg nÿtĩ ag tÿ tÿ jêmẽ jé, Topẽ kuprĩg vĩ ti. Û tÿ inh ki ge kÿ nÿtĩ ag hã mÿ tóg tó tĩ, Topẽ kuprĩg ti,” he tóg.

“Û tÿ isovãnh tũ mÿ sóg kanhkã tá vễjên ên nĩm ke mũ, vễjên tÿ péju kÿ nĩ ên. Ag mÿ sóg pó kupri nĩm ke mũ gé. Kri vãnh jyjy tãg tóg rán kÿ nĩ. Û pi(jé) vãnh jiji tag ki kanhró nĩnh mũ'. Û tÿ pó kupri ên mãg mũ ên hã tóg ki kanhró nĩnh mũ, ã pir mÿ, ti jyjy tãg ki, he tóg, hemnĩ,” he tóg, ù tÿ tÿ êprã ke nĩ ve ên ti. Ti tÿ cidade tÿ Pérgamo tá ke ag mÿ vãnh vĩ jênêg mũn hã vê.

Jesus tÿ Tiatira tá igreja tá ke ag mÿ ã vĩ jênẽ

18 Kÿ tóg: “ù tÿ cidade tÿ Tiatira tá inh ki ge kÿ nÿtĩ ag ki rĩr mũ ên mÿ tag rán nĩ, ha mẽ,” he mũ gé, ù tÿ tÿ êprã ke nĩ ve ên ti. “Û tÿ ã mÿ vãnh vĩ jênêg mũ vÿ tÿ Topẽ kósın nĩ, hemnĩ,” he tóg. “Ti kanê vÿ pĩ gru ri ke nĩ, ti pên vÿ ouro jêngrê ri ke nĩ gé, hemnĩ iso.

19 ãjag tÿ nén han mũ vég sóg tĩ. Iso há tãvĩ ãjag tóg nÿtĩ, inh ki rã pẽ han kÿ ãjag tóg nÿtĩ. Inh rãnrãj han ãjag tóg mũgtĩ, to krónh ke tũ ãjag tóg nĩgtĩ. Vãsÿ ãjag tóg inh jykre to tar nÿtĩ ja nĩgtĩ, kÿ ãjag tóg ùri to tar kãfór nÿtĩ gé.

20 Hã ra sóg nén ù sĩ tó sór mũ gé, ãjag mỷ, ti tỹ inh mỷ há tũ nĩn kỹ. Jezabel fi vĩ kamẽg ja tũ ãjag tóg nĩgtĩ, hã kỹ fi tóg ón kỹ vĩ tĩ nĩ. Inh camarada ag krĩn kónãn fi tóg tũ, ag tỹ fi mré nỹ jé, ag tỹ vẽn kãggrá mỷ nén (ũ) nĩ pũn mũ ẽn ko jé gé.

21 Fi tovãnh isóg mũ vễ, fi tỹ ã jykre tugnỹm jé, hã ra fi tóg ã jykre kórég tovãnh sór tũ nĩ.

22 Fi kagãg jé sóg ke mũ. Ủ tỹ fi jykre han mũ ag vóg kónãn jé sóg ke mũ gé, ag tỹ fi jykre kórég tovãnh jãvãnh nỹtĩn kỹ.

23 Fi krẽ kãgtén kãn jé sóg ke mũ gé. Kỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ kar ag vỹ inh jykre ki kanhró nỹtĩnh mũ. Vẽn kar tỹ nén to jykrén mũ ẽn ve kãn sóg tĩ, vẽn kar tỹ nén han sór mũ ẽn ke gé. ãjag tỹ nén han mũ ẽn ri ke han jé sóg ke mũ, ãjag mỷ, ha vemnĩ.

24 ãjag kãmĩ ù ag tóg hã ra fi jykre han ja tũ nĩgtĩ, ãjag tỹ Tiatira tá nỹtĩ ra. ãjag pi(jé) fi tỹ vẽn jykre han mũ han ja nĩ'. Ag tỹ nén to: "Satanás jykre jagy," he mũ ẽn han sór ja tũ ãjag nĩgtĩ. Hã kỹ sóg ãjag mỷ nén ù jagy tónh ke tũ nĩ gé.

25 ãjag tỹ nén han mũ to tar nỹtĩmnĩ, gen kỹ inh kãtĩg mãn ke tag jãvãnh nỹtĩmnĩ.

26 Ủ tỹ isovãnh tũ ẽn ag tỹ sóg pã'i hyn han ke mũ, povo kar kri, ù tỹ inh vĩ ki króm mũ ag tỹ, ù tỹ iso krónh ke tũ ẽn ag tỹ ke gé. Inh panh vỹ isỹ pã'i han, hã kỹ sóg ãjag tỹ pã'i han ke mũ gé, inh kóm,

27 ãjag tỹ inh kóm tỹ povo kri pã'i nỹtĩ jé. Kỹ ãjag tóg ag to vãsãn ke mũ, ferro tỹ ag mrãnmrãn kỹ, ẽg tỹ go'or tỹ kukrũ gãm mũ ẽn ri ke.

28 Tar ãjag tóg nỹtĩnh mũ, kỹ sóg ãjag mỷ krĩg mág nĩm ke mũ gé, he tóg, hemnĩ, ag mỷ, vẽn rán ki," he tóg, ù tỹ tỹ ẽprã ke nĩ ve ẽn ti.

29 “Ũ nĩgrẽg nỹtĩ ag tỹ tỹ jẽmẽ jé, Topẽ kuprĩg vĩ ti. Ũ tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ ag hã mỹ tóg tó tĩ, Topẽ kuprĩg ti,” he tóg, ũ tỹ tỹ ẽprã ke nĩ ve ẽn ti. Ti tỹ cidade tỹ Tiatira tá ke ag mỹ vẽn vĩ jẽnẽg mũn hã vẽn.

3

Jesus tỹ Sardes tá igreja tá ke ag mỹ ã vĩ jẽnẽ

¹ Kỹ tóg: “ũ tỹ cidade tỹ Sardes tá inh ki ge kỹ nỹtĩ ag ki rĩr mũ ẽn mỹ tag rán nĩ, ha mẽ,” he mũ gé. “Ũ tỹ ã mỹ vẽn vĩ jẽnẽg mũ vỹ Topẽ kuprĩg tỹ jagrẽ nĩ, ti kuprĩg tỹ 7 (ke) nĩ ve ẽn tỹ, kỹ tóg krĩg tỹ 7 (ke) mãn kỹ jẽ nĩ gé, hemnĩ iso,” he tóg. “Ăjag tỹ nén han mũ ki kanhró sóg nĩ. Vẽn kar vỹ ăjag to: “há ag nỹtĩ, tar ag nỹtĩ,” he tĩ, hã ra ăjag tóg iso krónh ke ja nĩ, hã kỹ ăjag tóg ũn kãgter mũ ri ke nỹtĩ.

² Nũr tovãnh nĩ, tar nỹtĩmnĩ, ke tũ nĩ mũ ra ăjag kãgter pẽ han kãn ke mũ. Ăjag jykre tugnyĩm inh, hã ra tóg há tũ nĩ ver. Topẽ vỹ ăjag tỹ nén han mũ to há tũ nĩ ver.

³ Vẽn vĩ sér mẽ ăjag mỹr, kỹ to jykrén há han nĩ. To tar nỹtĩmnĩ, to vãsãn nĩ. Ăjag nũgnũr kỹ sóg ăjag krĩg mỹ jun ke mũ, ũ tỹ ẽg tỹ nén péju(g) tĩ tỹ ẽg nũr krĩg mỹ jun mũ ri ke han jé sóg ke mũ. Inh jun ke kurã ki kagtĩg ăjag tóg nỹtĩ mỹr.

⁴ Ăjag kãmĩ ũ ag tóg hã ra vẽn kavénh ja tũ nĩ, Sardes tá. Tag ag vỹ kur kupri ẽn rĩnh ke mũ, inh mré ag nỹtĩnh ke mũ.

⁵ Ũ tỹ isovãnh tũ ẽn ag vỹ kur kupri ẽn rĩnh kãn ke mũ. Ag jygjy kykũnh ke tũ inh nĩ, inh livro ki. ũn rĩnrĩr ke mũ ag jygji vỹ ki ránrán kỹ nỹtĩ, inh livro ẽn ki. Ẽn ag jygjy tó jé sóg ke mũ, inh panh mỹ, ti tỹ

jëgnë jafã kar ag mÿ ke gé, he tóg, hemnĩ, vënh rán ki,” he tóg, inh mÿ, ù tÿ tÿ ëprä ke nĩ ve ën ti.

⁶ “Û nÿgrëg nÿtĩ ag tÿ tÿ jëmë jé, Topë kuprÿg vĩ ti. Û tÿ inh ki ge kÿ nÿtĩ ag hã mÿ tóg tónh ke mÿ, Topë kuprÿg ti,” he tóg, ù tÿ tÿ ëprä ke nĩ ve ën ti. Ti tÿ cidade tÿ Sardes tá ke ag mÿ vënh vĩ jënëg mÿn hã vë.

Jesus tÿ Filadélfia tá igreja tá ke ag mÿ ã vĩ jënë

⁷ Kÿ tóg: “ù tÿ cidade tÿ Filadélfia tá inh ki ge kÿ nÿtĩ ag ki rÿr mÿ ën mÿ tag rán nĩ, ha më,” he mÿ gé. “Û tÿ ã mÿ vënh vĩ jënëg mÿ vÿ tÿ ùn há pë nĩ, ùn tar tävĩ, kÿ tóg ki hã tó tĩ, hemnĩ. Davi ën tÿ jãnkã róm jafã vyn kÿ tóg jë nĩ, jãnkã nón jafã ën ti, chave ën ti, hemnĩ. Ti tÿ jãnkã ù róm kÿ ù tóg nÿfënh mãn ke tũ nĩ, kÿ ti tÿ jãnkã ù nÿfënh kÿ ù tóg nón mãn ke tũ nĩ gé, hemnĩ, iso,” he tóg.

⁸ “Ăjag tÿ nén han mÿ ki kanhró sóg nĩ. Tÿ nén mág tũ äjag nÿtĩ. Hã ra äjag tóg isÿ äjag mÿ nén tó mÿ ën ki króm kÿ nÿtÿgtĩ, isovãnh ja tũ äjag tóg nÿgtĩ. Äjag mÿ sóg ëg tÿ jãnkã róm tĩ ën ri ke han, kÿ ù tÿ äjag jo nÿfënh ke tóg tũ tĩ.

⁹ Ha më, sÿ nén tónh ke ti. Äjag mÿ sóg ù ag jëgnënh mÿ, Satanás mré ke ù ag. Ón kÿ ag tóg: “Judeu vÿ tÿ ëg nÿtĩ, Topë mré ke vÿ tÿ ëg nÿtĩ,” henh ke mÿ. Ag ón hã vë. Ag tÿ ke sór tũ ra ag tóg äjag krëm mÿg kenh ke mÿ, äjag mÿ: “ëg kãfór äjag tóg nÿtĩ,” hen kÿ, ha vemnĩ. Äjag to há tävĩ sóg nĩ. Hã kÿ äjag kato vãsãnsãn mÿ ag vÿ tag venh ke mÿ, ha vemnĩ.

¹⁰ Inh vĩ ki króm äjag tóg mÿ mÿr, sÿ äjag mÿ: “isovãnh tÿg nĩ,” hen kÿ. Hã kÿ sóg äjag jy nÿgãn ke

mũ, ga kri ke kar ag tỹ nén ù jagy venh ke kurã ên kã. Ti jagy tâvĩ ve jé ag tóg ke mũ, êprã ke kar ên ag, isỹ ag jykre tugnỹm ken kỹ.

¹¹ Kãnhmar inh kãtĩg ke mũ. Ājag tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ tag tovãnh tũg nĩ, ke tũ nĩ mũ ra ù ag tóg ājag jêgja kã jê kỹ nén tỹ ājag mỹ sér tĩnh ke mũ ên venh ke mũ inhhã.

¹² Û tỹ isovãnh tũ ên ag tỹ sóg ĩn nũna ri ke han ke mũ, kanhkã tá, Topê jo ĩn ri ke ên tá. Tá ag pa mãn ke tũ nỹtĩ ha. Ag kri sóg Topê jiji rán ke mũ gé, Topê jamã jyjy ti ke gé. Cidade tỹ Jerusalém tãg to ken hã vê. Kanhkã tá tóg kãtérenh kenh ke mũ, Topê tá, Jerusalém tãg tag ti. Kar kỹ sóg ag kri inh jiji tãg rán ke mũ gé, he tóg, hemnĩ, vênh rán ki,” he tóg inh mỹ, ù tỹ tỹ êprã ke nĩ ve ên ti.

¹³ “Û nĩgrêg nỹtĩ ag tỹ tỹ jêmê jé, Topê kuprĩg vĩ ti, ù tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ ag hã mỹ tóg tónh ke mũ, Topê kuprĩg ti,” he tóg, ù tỹ tỹ êprã ke nĩ ve ên ti. Ti tỹ cidade tỹ Filadélfia tá ke ag mỹ vênh vĩ jênêg mũn hã vê.

Jesus tỹ Laodicéia tá igreja tá ke ag mỹ ã vĩ jênê

¹⁴ Kỹ tóg: “ù tỹ cidade tỹ Laodicéia tá inh ki ge kỹ nỹtĩ ag ki rĩr mũ ên mỹ tag rán nĩ, ha mẽ,” he mũ gé. “Û tỹ ã mỹ vênh vĩ jênêg mũ jyjyn hã vỹ: “ki hã tó mũn hã vê,” he mũ, hemnĩ,” he tóg. “Ki hã tóg tó tĩ, nén ù kar ki. Ón vãnh ti nĩgtĩ, hemnĩ. Ti hã tugrĩn Topê tóg nén (ù) kar han ja nĩgtĩ, hemnĩ iso,” he tóg.

¹⁵ “Ājag tỹ nén han mũ ki kanhró sóg nĩ. Ājag pi(jé) goj rỹ jagy ri ke nỹtĩ', kỹ ājag pi(jé) goj kusa ri ke nỹtĩ gé'. Ājag tỹ goj rỹ jagy ên ri ke nỹtĩ ran há tĩnh mũ vê, ājag tỹ goj kusa ên ri ke nỹtĩ ran há tĩnh mũ gé vê vê.

16 Hã ra ãjag tóg goj rỹ mẽ ri ke nỹtĩ, ãjag tỹ iso krój nỹtĩn kỹ. Hã kỹ sóg ãjag vãm sór mũ, ěg tỹ rěrĩr tá goj rỹ mẽ ěn pra kỹ kujĕn ěn ri ke han jé sóg ke mũ, ãjag tỹ, ha vemnĩ.

17 Vĕso ãjag tóg: “rico ěg nỹtĩ, há ěg nỹtĩ, nén ũ tóg ěg mỹ tũ' he tũ pĕ nĩ,” he tĩ. Hã tũ tó ãjag tóg tĩ. Jagãgtar ãjag tóg nỹtĩ, mỹr, ha mẽ. Tỹ nén tũ ãjag tóg nỹtĩ, jykre kórég ãjag tóg nỹtĩ, kur tũ ãjag tóg nỹtĩ, kyvó ãjag tóg nỹtĩ, ãjag tỹ há nỹtĩ ve ra. Hã ra ãjag tóg ki kagtĩg nỹtĩ, ãjag kórég nỹtĩ tag ki.

18 Hã kỹ sóg ãjag mỹ: “inh ki mãn kãmũ jĕg, ouro há ěn ti,” he sór mũ, ãjag tỹ rico nỹtĩ jé. Kur kupri kajãm nĩ, ãjag tỹ kator nỹtĩ tũ nĩ jé, ãjag mỹ'ãg tũ nĩ jé. Vĕnh kagta kajãm nĩ, ãjag kanĕ mỹ, ãjag tỹ ve há han mãn jé.

19 Isỹ ũ to há nĩ ěn mỹ sóg vĩ tar han tĩ, ti kanhrãn jé. Vĕso jykren kỹ ãjag jykre kórég togvãnh nĩ.

20 Mẽ há han nĩ, sỹ ãjag mỹ nén tó mũ tag. Re tá inh jĕ nĩ, jãnkã tá, kỹ sóg tỹ tórón' tórón' ke mũ, tỹ tag' tag' ke sóg mũ. Ũ tỹ inh vĩ mẽg mũ mỹ tóg há tĩ, kỹ tóg inh mỹ nón ke mũ, jãnkã ti, kỹ sóg ti ĩn kãra rãnh ke mũ. Kỹ sóg ti mré jĕn ke mũ, kỹ tóg inh mré jĕn ke mũ gé, ha mẽ.

21 Ũ tỹ isovãnh tũ ěn mỹ sóg: “inh mré nĩ,” he sór mũ, kỹ tóg inh ri ke tỹ ũn mág nĩnh ke mũ. Inh panh mré sóg tỹ ũn mág nĩ ha, isỹ ti tovãnh ja tũ nĩn kỹ, kỹ tóg tá inh mré nĩnh ke mũ gé, he tóg, hemnĩ, vĕnh rán ki,” he tóg, ũ tỹ tỹ ěprã ke nĩ ve ěn ti.

22 “Ũ nĩgrĕg nỹtĩ ag tỹ tỹ jĕmĕ jé, Topĕ kuprĩg vĩ ti, ũ tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ ag hã mỹ tóg tónh ke mũ, Topĕ kuprĩg ti,” he tóg, ũ tỹ tỹ ěprã ke nĩ ve ěn ti. Ti tỹ cidade tỹ Laodicéia tá ke ag mỹ vĕnh vĩ jĕnĕg mũn

hã vĕ.

4

Ag tŷ kanhkã tá Topĕ mŷ vĭ há han

¹ Kŷ sóg kynhmŷ ěvãnh, kŷ sóg kanhkã jãnkã vé, hã ra tóg róm ke kŷ jĕ nĭ. Kŷ sóg vĕnh vĭ ěn jĕmĕ mãn, vĕnh vĭ tŷ trombeta kyr ri ke ěn, kŷ tóg inh mŷ: “ha kãtãprŷ,” he mŷ. “Ã mŷ sóg ven sór mŷ, ãjag tŷ kar kŷ nĕn venh ke mŷ ti,” he tóg, vĕnh vĭ ti.

² Kŷ vãhã Topĕ kuprĭg tóg inh krĭn mŷ, kŷ sóg nĕn nĕn vég mŷ. Kanhkã tá tóg nĭgja sĭnvĭ jĕ nĭ, kŷ ũ tóg kri nĭ nĭ.

³ Ti kakã tóg jĕngrĕ nĭ, pó sĭnvĭ jĕngrĕ ěn ri ke, pó tŷ jaspe jĕngrĕ ěn ri ke, pó tŷ sardônio jĕngrĕ ěn ri ke. Nĭgja sĭnvĭ ěn vŷ ta no ri ke nĭ, kŷ tóg jĕngrĕ jĕ gé, ta no ěn ti, pó tŷ esmeralda jĕngrĕ ěn ri ke.

⁴ Nĭgja sĭnvĭ ěn pĕnĭn nĭgja sĭnvĭ ũ tóg nŷtĭ gé, ũ tŷ 24 (ke) ti nŷtĭ. Nĭgja ěn kri kófa ag tóg nĭgnĭ kŷ nŷtĭ, kófa tŷ 24 (ke) ag. Kur kupri rĭnh kŷ ag tóg nŷtĭ, ouro tŷ krĭ tógfĭ rĭnh kŷ ag tóg nŷtĭ gé.

⁵ Nĭgja sĭnvĭ ěn tá ta tŷ kómkom ke ri ke ěn tóg vĕnh ven mŷ, kŷ ta tŷ tŷrŷr he ri ke ěn tóg mĕ há tĭ gé, vĕnh vĭ ke gé. Ti jo pĭ jónhkó gru tŷ 7 (ke) tóg nŷtĭ gé. Topĕ kuprĭg to ken hã vĕ, ũ tŷ 7 (ke) nĭ ve ěn, hã vŷ: pĭ jónhkó gru tŷ 7 (ke), he mŷ.

⁶ Nĭgja sĭnvĭ kakãm nĕn ũ tóg nŷ nĭ, kŷ tóg vidro tŷ goj nĭ ve nĭ, goj jãpri, goj kókov (pĕ).

Kŷ nĭgja sĭnvĭ ěn pĕnĭn ũ ag tóg nŷtĭ, ũ tŷ 4 (ke) ag, ũn kanĕ e tãvĭ ag. Ag kakã ki ag tóg kanĕ e nŷtĭ, kar kŷ ag pãnĭ tá ke gé.

⁷ Ag kãmĩ ù tóg mĩg ve ri ke nĩ, kỹ ù tóg monh tãg ve ri ke nĩ gé, kỹ ù tóg ěg kakã ve ri ke nĩ, jãvo ù tóg kónhkó mág tẽ tĩ ve ri ke nĩ.

⁸ Ag kar vỹ fěr tỹ 6 (ke) nỹtĩ. Kỹ ag tóg ãjag fěr ki kanẽ e nỹtĩ gé, fěr ven ja tá, ti kãtã ke gé. Kurã kar ki ag tóg jãn tĩ, kuty kar ki ke gé, jãn to krónh ke jãvãnh ag tóg nỹtĩ. Ag jãn hã vỹ, ha mẽ: “ũn mág', mág', mág' vỹ tỹ ti nĩ, ěg jóg tỹ Topẽ ti, ù tỹ nén kar han ki kanhró nĩ ěn ti. Vãsỹ tóg nĩ ja nĩgtĩ, kỹ tóg ũri nĩ gé, jãvo tóg kãtĩg ke mũ gé,” he ag tóg tĩ, jãn kỹ, nén nẽ tỹ 4 (ke) ěn ag.

⁹ Gen kỹ ag tóg Topẽ mũ jãn tĩ, ti tỹ tỹ ùn mág nĩ ěn hã tỹ ag tóg jãn tĩ. Ti mũ vỹ há han ag tóg tĩ. Ti mũ ag tóg: “nén kar hyn han há ã tóg nĩ,” he tĩ. Ũ tỹ nĩgja sĩnvĩ ěn kri nĩ mũ mũ ag tóg jãn tĩ, ùn rĩr nĩ ěn mũ. Ti rĩr nĩ vỹ tũg' henh ke tũ pẽ nĩ.

¹⁰ Ag tỹ ti mũ jãn kỹ kófa tỹ 24 (ke) ěn ag vỹ mũgmũg ke tĩ, ù tỹ nĩgja sĩnvĩ kri nĩ ěn krẽm. Mũgmũg ken kỹ ag tog ti mũ: “Topẽ vỹ tỹ ã nĩ,” he tĩ, ùn rĩr nĩ ěn mũ. Ti rĩr nĩ vỹ tũg' henh ke tũ pẽ nĩ. Kỹ ag tóg ãjag krĩ tógfĩ ěn vin tĩ, nĩgja sĩnvĩ ěn krẽm.

¹¹ Ti mũ ag tóg tag tó tĩ, ha mẽ: “ěg Senhor vỹ tỹ ã nĩ, Topẽ vỹ tỹ ã nĩ. Nén ù kar hyn han ja ã nĩgtĩ. To jykrén kỹ ã tóg nén ù kar hyn han ja nĩgtĩ, hã kỹ tóg ki nỹtĩ, ã tỹ nén hyn han mũ kar ěn ti. ã hã ne ã pir mũ tá krỹg he mũ', kỹ vẽn h kar vỹ ã mũ vỹ há han ke mũ, ã to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” hen kỹ, kỹ ag tóg ã vỹ ki króm tĩ gé,” he ag tóg tĩ, kófa ag, ù tỹ nĩgja sĩnvĩ kri nĩ ěn mũ.

5

Jesus tỹ livro mãn

¹ Kÿ sóg livro vég mũ, livro ên vỹ grĩn kÿ nỹ. Û tỹ nĩgja sĩnvĩ kri nĩ ên vỹ livro ên mãn kÿ nĩ nĩ, ti pẽgja tỹ. Kátá tóg rán kÿ nĩ, ti ven ja tá ke gé. Tógfĩn kÿ tóg nĩ nĩ, livro ti. Tógfĩn ja tỹ 7 (ke) tóg nĩ. Ti tógfĩn kri tóg go'or nĩ gé, ù tỹ kygvãg tũ nĩ jé.

² Kÿ sóg Topẽ tỹ jẽnẽ jafã éhé távĩ vég mũ gé. Vĩ tóg mũ, jamã hár(a), kÿ tóg: “ũ nỹ hÿn tá krÿg mũ, ti tógfĩn kavãn ti jé?” he mũ.

³ Hã ra ag tóg ù tỹ tá krÿg mũ vég tũ nĩ, kanhkã tá, êprã, vẽn kúpřĩg ag kãmĩ ke gé. Kÿ ù tỹ livro kavãn ke tóg tũ tĩ, ti rá ve jé.

⁴ Kÿ sóg fÿ mũ. Inh mÿ tóg e tĩ, ù tỹ livro kavãn ke tũ tĩn kÿ, êg tỹ ti rá ven jé.

⁵ Kÿ kófa ag kã ù tóg inh mÿ: “fÿ tũg ra,” he mũ. “Povo tỹ Judeu kãmĩ ùn pir tóg mĩg tar ri ke nĩ, Davi krẽ'krẽ ag kã ùn pir ên vỹ tóg vẽn kar tỹ hẽn ri ke ja nĩ. Ên vỹ ti tógfĩn tỹ 7 (ke) ên kygvãn ki kanhró nĩ, kÿ tóg livro ki rá ên venh ke mũ,” he tóg inh mÿ, kófa ti.

⁶ Kÿ sóg nĩgja sĩnvĩ ên jo cordeiro vég mũ, mé krẽ ên ti. Nén nẽ tỹ 4 (ke) ag vỹ ti pẽnĩn nÿtĩ, kófa ag ke gé, cordeiro ên pẽnĩn ag nÿtĩ. Kÿ tóg tỹ ag tỹ tãnh kÿ rĩr mãn ên ri ke jẽ. Nĩka tỹ 7 (ke) ti nĩ, kanẽ tỹ 7 (ke) ke gé, cordeiro ên ti. Topẽ kúpřĩg to ken hã vẽ, ù tỹ 7 (ke) nĩ ve ên ti, hã vỹ: nĩka tỹ 7 (ke) mré kanẽ tỹ 7 (ke), he mũ. Topẽ vỹ ti jẽnẽ ja nĩ, ti tỹ ga kar mũ tĩg jé, Topẽ kúpřĩg ti.

⁷ Kÿ cordeiro ên vỹ ù tỹ nĩgja sĩnvĩ kri nĩ ên tá jun mũ, kÿ tóg ti ki livro ên mãg mũ, ù tỹ ã pẽgja tỹ livro mãn kÿ nĩ ên ti ki.

⁸ Kÿ nén nẽ tỹ 4 (ke) ên ag vỹ mũgmũg ke kãn mũ, kófa tỹ 24 (ke) ag ke gé, cordeiro ên krẽm ag

tóg mũgmũg ke kãn mũ sir. Kófa ag vỹ vākyn jafã tỹ harpa génh kỹ nỹtĩ. Pénky tỹ ouro génh kỹ ag nỹtĩ gé. Pénky ẽn kãki tóg fór nĩ, ti pũn kỹ ger há han jafã ẽn tỹ, hã vỹ: ẽg tỹ Topẽ mré vēmén tĩ, he mũ.

⁹ Cordeiro ẽn mỹ ag tóg jãn mũ, Jesus jé tag tó ag tóg mũ, ha mẽ. “Ă hã ne tá krỹg mũ’,” he ag tóg mũ. “Ă hã ne livro mãn kỹ ti tógfĩ kygvãg mũ ha’. Ă tén ja ag tóg, kỹ ă tóg ter kỹ ẽprã ke ag kygjãm, Topẽ mỹ, pã'i ag kar krẽm ke ag kãmĩ, vẽn vỹ kar tó tĩ ag kãmĩ, nação kar ag kãmĩ, povo kar ag kãmĩ ă tóg ù ag kygjãm ja nĩgtĩ.

¹⁰ Ă tỹ ùn kygjãm mũ ag mỹ ă tóg vẽn rãnhrãj nĩm ja nĩ gé, ag tỹ ă mỹ ă tũ ki rĩr jé, ag tỹ tỹ Topẽ camarada nỹtĩ jé. Kỹ ag tóg ẽprã ke ag krĩg mỹ tỹ ùn mág nỹtĩnh mũ,” he ag tóg, kófa ag, jãnjãn kỹ.

¹¹ Kỹ sóg Topẽ tỹ jẽgnẽ jafã tỹ hẽn ri ke vэг mũ gé, mĩl tỹ mĩl tỹ hẽn ri ke. Ag e tãvĩn ra ẽg tóg ag nĩgrẽn ke tũ nĩ. Nĩgja sĩnvĩ ẽn jo ag tóg nỹtĩ, nén nẽ tỹ 4 (ke) ẽn mré, kófa ag mré ke gé.

¹² Jãnjãn kãn ag tóg mũ gé, jamã hár(a), kỹ ag tóg: “cordeiro tag tén ja ag tóg nĩ, hã kỹ tóg ùri tỹ ùn mág jẽ,” he mũ. “Tỹ tóg vẽn kar kri ke jẽ ha, rico tóg jẽ ha, ki kanhró tóg jẽ ha, tar tóg jẽ ha, tỹ tóg ùn mág jẽ ha, sĩnvĩ tóg jẽ ha, vẽn kar vỹ ti mỹ vỹ há han mũ ha,” he ag tóg, Topẽ tỹ jẽgnẽ jafã ag.

¹³ Kỹ vãhã kanhkã tãn kar ag vỹ jãnjãn mũ, ẽprã ke kar ag ke gé, vẽn kuprĩg kar ag ke gé, goj ki ke kar ag ke gé. Ag kar vỹ jãnjãn mũ ha, jamã hár(a), kỹ ag tóg: “ũ tỹ nĩgja sĩnvĩ kri nĩ mũ ẽn mỹ ẽg tóg vỹ há han ke mũ ha, cordeiro ẽn mỹ ke gé,” he mũ. “Ăjag pir mỹ ag tóg tỹ ùn mág nỹtĩ, ăjag pir mỹ ag tóg sĩnvĩ nỹtĩ, vẽn kar kri ke vỹ tỹ ag nỹtĩ, kỹ ag

tóg tũg' henh ke tũ pẽ nĩ," he ag tóg mũ sir, vênh kar pẽ ti.

¹⁴ Kĩ nén nẽ tỹ 4 (ke) ẽn ag vỹ tóg vĩ mũ gé sir. "Hã vễ," he ag tóg mũ. Kĩ kófa ag tóg mũgmũg ke kãn mũ sir, "Topẽ vỹ tỹ ã nĩ," hen kỹ.

6

Jesus tỹ livro tógfĩ kygvãn

¹ Kĩ sóg cordeiro tỹ ti tógfĩ ve kavãn vég mũ sir, ti tógfĩ tỹ 7 (ke) ẽn ag kã ùn ve ẽn ti. Kĩ sóg nén nẽ tỹ 4 (ke) ag kã ù vĩ mẽg mũ gé sir. Ti vĩ vỹ ta tỹ tỹrỹr he ri ke nĩ. "Tág'," he tóg.

² Kĩ sóg vễsỹjãm ẽvãnh kỹ cavalo kupri vég mũ. Û tỹ kri nĩ vỹ vyj tỹ no rěr tỹ pẽg jafã vyn kỹ nĩ nĩ. Ti mỹ ag tóg kri tógfĩ jun mũ, ti tỹ tỹ ẽprã ke kri ke jẽn kỹ. Kỹ tóg vênh kar ag tỹ ã krêm ke han tĩ mũ.

³ Kĩ cordeiro vỹ ti tógfĩ ù kavãg mũ gé. Ti tógfĩ régre tá krỹg vễ sir. Kĩ nén nẽ ag kãmĩ ù tóg: "tág'," he mũ gé.

⁴ Kỹ cavalo kusũg vỹ jun mũ. Û tỹ kri nĩ mũ ẽn mỹ ag tóg rógro téj jun mũ, ti tỹ ẽprã ke ag tỹ jagnẽ kato vãsãnsãn han jé, ẽprã ke ag tỹ jagnẽ kãgtén jé sir.

⁵ Kĩ cordeiro ẽn tóg ti tógfĩ ù kavãg mũ gé. Ti tógfĩ tãgtũ tá krỹg vễ sir. Kĩ nén nẽ ag kãmĩ ù tóg: "tág'," he mũ gé. Kĩ sóg vễsỹjãm ẽvãnh kỹ cavalo sá vég mũ sir. Û tỹ kri nĩ ẽn vỹ ẽg tỹ nén ù kar kufyg jafã mãn kỹ nĩ nĩ, ẽg tỹ nén ù kar kãmun jafã ti.

⁶ Kĩ sóg nén nẽ tỹ 4 (ke) ẽn kã vênh vĩ ù jẽmẽg mũ gé, kỹ tóg: "trigo tỹ quilo pir mãn jé ag tóg ke mũ, por dia kaja to," he mũ, "ke tũ nĩn kỹ ag tóg cevada tỹ quilo tãgtũ mãn ke mũ, por dia kaja ẽn to. Azeite

vóg tũg nĩ hã ra, vinho vóg tũg nĩ gé, ẽn vỹ kaja pir nĩnh mũ,” he tóg mũ, vẽn h vĩ ti.

⁷ Kĩ cordeiro ẽn tóg ti tógfĩ ù kavãg mũ gé. Ti tógfĩ tỹ 4 (ke) tá krỹg vẽ sir. Kĩ nén nẽ ag kãmĩ ù tóg: “tãg’,” he mũ gé.

⁸ Kĩ sóg cavalo ù vég mũ, hã ra tóg vẽser jóg tánh ri ke nĩ. Û tỹ kri nĩ ẽn tóg ẽg tén tĩ, kĩ vẽn h kuprĩg ag vỹ ti nón kãmũ mũ gé, ti kãtĩg ẽn kã. Ag tỹ ẽprã ke ag tỹ vẽn h kãpóv tỹ 4 (ke) ag kã ti vẽn h kãpóv pir ag kãgtén ke vẽ, rógro tỹ, ag kókĩr tỹ ke gé, vẽn h kaga tỹ ke gé, mĩg tỹ ke gé.

⁹ Kĩ cordeiro vỹ ti tógfĩ ù kavãg mũ gé. Ti tógfĩ tỹ 5 (ke) tá krỹg vẽ sir. Kĩ sóg nĩgja sĩnvĩ ẽn krẽm ẽvãnh kĩ ẽprã ke ag kuprĩg vigvæg mũ, ag tỹ Topẽ vĩ tugrĩn ùn kãgtén mũ ag kar kuprĩg ti. Topẽ vĩ tó to krónh ke ja tũ ag tóg nỹtĩ, hã kĩ ag tóg ag kãgtén ja nĩgtĩ, ù tỹ ag vĩ jẽmẽ sór tũ ẽn ag.

¹⁰ Ẽn ag vỹ jamã hár(a) tag tó mũ, ha mẽ: “kake’,” he ag tóg mũ. “Ûn mág vỹ tỹ ã nĩ. ã tỹ nén tó mũ ẽn han ã tóg tĩ. Hã ra ẽg tóg hur ã tỹ nén han ke mũ jãvãnh mág. ã mỹ kãnhmar ẽprã ke ag jykre tugnỹm sór tũ, ã tỹ ag vóg kónãn jé, ag tỹ ẽg kãgtén ja tag tugrĩn?” he ag tóg mũ, ag tỹ Jesus tugrĩn ùn kãgtén mũ ẽn ag.

¹¹ Kĩ ag tóg ag mỹ kur kupri junjun mũ sir, kĩ ag tóg ag mỹ: “toreg ver’,” he mũ. “Û ag tóg nỹtĩ gé, ag tỹ ùn kãgtén mũ ù ag. Ag tỹ ãjag kãgtén ja ri ke han ke vẽ, ãjag mré ke ù ẽn ag tỹ. Topẽ vỹ ag nĩgkré, kĩ tóg ki kanhró nĩ, ag tỹ ù tỹ hẽn ri ke kãgtén ke mũn ki. Ag tỹ ãjag mré ke ẽn ag kãgtén kãn kar kĩ tóg ag jykre tugnỹm kãn ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg, ag tỹ ùn kãgtén mũ ẽn ag mỹ.

12 Kĩ sóg cordeiro ve mǎn mũ, kĩ tóg livro tógfĩ ù kavãg mũ gé. Ti tógfĩ tỹ 6 (ke) tá krỹg vễ sir. Kỹ ga tóg jũrũn ke mũ ha. Rǎ vỹ kuty' he mũ, ẽg tỹ ù ter kĩ kur sá tu tĩ kuty ẽn ri ke. Kysã vỹ kusũg' he mũ gé.

13 Kỹ krĩg vỹ vǎr kǎn ke mũ gé. Kejẽn kǎka tóg ka tỹ vyryn vyryn ke tĩ, kĩ ti kanẽ tóg vǎr kǎn tĩ, ti tánh ra. Ge ti nĩgtĩ, krĩg vǎr kǎn ke mũ tag ti.

14 Kỹ kanhkǎ vỹ tũg' he mũ gé, ẽg tỹ livro grĩn ẽn ri ke ti nĩ, kanhkǎ tũg ti. Pǎnónh vỹ tũg kǎn mũ gé, goj vǎso kar ke gé.

15 Ẽprǎ ke ag vỹ pǎnónh nor krēm vễnh pigjunh mũ, pǎró vǎso krēm, pǎnónh vǎso krēm ke gé, pǎ'i ag, vễnh kar kri ke ag, soldado ag pǎ'i ag mré hǎ, ùn rico ag mré hǎ, ùn tar ag mré hǎ, ùn camarada ag mré hǎ, ag patrǎo ag mré hǎ, ẽprǎ ke kar ag mỹr, ha mẽ.

16 Kỹ ag tóg pǎnónh mỹ vĩ mũ, pǎró mỹ ke gé. “Ha ẽg kri vǎr, ha ẽg kri tỹ tam ké,” he ag tóg mũ, ón kỹ, pǎró mỹ. “Ha ẽg pigju. Cordeiro ẽn vỹ ẽg to jũ mũ, kĩ ù tỹ nĩgja sĩnvĩ kri nĩ ẽn vỹ ẽg ki ẽvǎnh mũ. Ag jo ẽg pigju,” he ag tóg mũ ón kỹ, ẽprǎ ke kar ag, pǎnónh kar mỹ.

17 “Ag tỹ ẽg to jũnh ke vễ. Pétêm ti huri, kurǎ kórég tag ti. Krenkren ke tũ ẽg tóg nĩ,” he ag tóg mũ, ẽprǎ ke kar ag, cordeiro ẽn jũ kamẽg kỹ.

7

Topẽ tỹ jẽnẽ jafǎ tỹ ùn e ag rǎnrǎn

1 Kỹ sóg ga fyr mũ ẽvǎnh kỹ Topẽ tỹ jẽnẽ jafǎ tỹ 4 (ke) ag vigvég mũ. Ga péno tỹ 4 (ke) ki ag jẽgiẽg kỹ nỹtĩ. Kǎka tỹ 4 (ke) vỹ tá nỹtĩ gé. Kỹ ag tóg kǎka tỹ 4

(ke) ěn ag ki rĩr nỹtĩ, kãka tỹ hẽ kãtã mũ tũ nĩ jé. Kỹ kãka tóg tũ tĩ, ga kri, goj kri ke gé, ka kãmĩ ke gé.

² Rã jur ja tá sóg Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ù kãtĩg vэг mũ gé. Topẽ tỹ ěg rãnran jafã ma tóg kãtĩ mũ. Kỹ tóg kanhkã ra tãpry mũ. Kỹ tóg Topẽ tỹ jěgnẽ jafã tỹ 4 (ke) ěn ag mỹ vĩ mũ. Topẽ vỹ ag mỹ: “ga mré goj kókén nĩ,” he ja nĩ, ù tỹ 4 (ke) ěn ag mỹ.

³ Kỹ ù tỹ vєnh rãn jafã ma kãtĩ mũ ěn tóg ag mỹ: “toreg ver’,” he mũ. “Ga vóg tũg nĩ ver, goj ke gé, ka ke gé,” he tóg. “Ěg tỹ ver Topẽ camarada ag rãnran sór vє, vєnh rãn jafã tag ti tỹ, ag kakã ki,” he tóg, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti, ù tỹ 4 (ke) ěn ag mỹ.

⁴ Kỹ tóg ag rãn tĩ mũ. Û tỹ 140 mil (ke) ag hã vє, fag mré hã, ti tỹ Israel krẽ'krẽ ag kar kãmĩ ùn rãnran mũ ag. Ti número mє inh.

⁵ Judã krẽ tỹ 12 mil (ke) tóg rãn kỹ nỹtĩ, Rubem krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé, Gade krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé,

⁶ Aser krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé, Naftali krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé, Manassés krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé,

⁷ Simeão krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé, Levi krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé, Issacar krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé,

⁸ Zebulom krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé, José krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé, Benjamim krẽ tỹ 12 mil (ke) ke gé. Ěn ag rãnran kãn tóg mũ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti.

Ûn e tỹ Topẽ mỹ vĩ há han

⁹ Tag pãte sóg ùn tỹ hєn ri ke ag vigvэг mũ. E tãvĩn ag nỹtĩ, e tãvĩn, kỹ ù tỹ ag nĩgrén ke tóg tũ tĩ. Tỹ ag ěprã ke ja nỹtĩ. Nação kar kãmĩ ke ù ag vỹ tá nỹtĩ, pã'i kar krẽm ke ù ag ke gé, povo kar kãmĩ ù ag ke gé, vєnh vĩ kar tó tĩ ag kãmĩ ù ag ke gé. Kur kupri

rĩnh kŷ ag tóg nŷtĩ, ũn e ěn ag. Nĩgja sĩnvĩ ěn pėnĩn ag tóg jėgĵėg kŷ nŷtĩ, cordeiro rĩnve tá, tãnh fėj gėnh kŷ ag tóg nŷtĩ.

10 Ěn ag vŷ jamã hár(a): “Topě hã vŷ ěg krenkren han mũ,” he mũ. “Ũ tŷ nĩgja sĩnvĩ kri nĩ ěn vŷ ěg krenkren han mũ, cordeiro ti ke gé,” he ag tóg mũ, jamã hár(a), ũn e ěn ag.

11 Topě tŷ jėgně jafã kar ag vŷ nĩgja sĩnvĩ ěn pėnĩn nŷtĩ gé, ũn e ěn ag mré. Kófa ěn ag pėnĩn ag nŷtĩ, nén ně tŷ 4 (ke) ěn ag pėnĩn ke gé. Nĩgja sĩnvĩ ěn krēm ag tóg mũgmũg ke mũ, kŷ ag tóg ũ tŷ kri nĩ ěn mũ: “Topě vŷ tŷ ã nĩ,” he mũ.

12 Kŷ ag tóg: “ha vé, vėnh kar jé Topě hã mũ vėnh vĩ há tó,” he mũ. “Topě hã vŷ sĩnvĩ jě, Topě hã vŷ ki kanhró nĩ, Topě hã mũ ěg tóg vėnh vĩ há tó tĩ. Tŷ tóg ũn mág jě, vėnh kar kri tóg jě, tar tóg jě, Topě tĩ, ũri, kŷ tóg tũ' henh ke tũ nĩ gé. Hã vě,” he ag tóg mũ, Topě tŷ jėgně jafã ag.

13 Kŷ kófa ěn ag kã ũ tóg inh mũ: “ag tŷ hě ri ke ně hŷn, hã kŷ ag tóg kur kupri rĩnh kŷ nŷtĩ?” he mũ.

14 Kŷ sóg ti mũ: “inh pi(jé) ki kanhró nĩ,” he mũ. “Ă hŷn tóg ki kanhró nĩ,” he sóg ti mũ. Kŷ tóg inh mũ: “nén ũ jagy mág pě ve ja ag tóg nŷtĩ, cordeiro tugrĩn,” he mũ. “Ag vóg kónãnjag y han ja ag tóg. Ag kur kygfa ag, cordeiro kyvénh tŷ, kŷ tóg kupri nŷtĩ, ag kur ti.

15 Kŷ ag tóg Topě nĩgja sĩnvĩ pėnĩn nŷtĩ. Ti rãnrãj han ag tóg tĩ, kurã kar ki, kuty ki ke gé, ti ĩn krēm. Ũ tŷ nĩgja sĩnvĩ kri nĩ ěn vŷ ag jy nĩgãn mũ.

16 Ag pi(jé) kókir mãn ke mũ', ag pi(jé) og'og sór mãn mũ'. Rã vŷ ag ki hupũn mãn ke tũ nĩ ha, nén ũ gru ke gé,

17 cordeiro tỹ ag ki rĩr kỹ, ù tỹ nĩgja sĩnvĩ tá jẽ ěn ti. Ag tatĩ tĩg jé tóg ke mũ, goj nĩhỹg ja ra, goj tỹ ag rĩnrĩr han mũ ěn ra tóg ag tatĩ tĩg ke mũ. Topẽ vỹ ag kygfỹ tỹ tũg' henh ke mũ," he tóg inh mỹ, kófa ti, ùn e ěn ag to.

8

Jesus tỹ livro tógfĩ tỹ ěgno kavãn

1 Kỹ cordeiro vỹ livro tógfĩ tỹ ěgno kavãg mũ. Ti tógfĩ tỹ 7 (ke) tá krỹg hã vẽ. Kỹ tóg katy' he mũ, kanhkã tá, meia hora ki.

2 Kỹ sóg Topẽ tỹ jěgně jafã tỹ 7 (ke) ag vég mũ. Ag mỹ ag tóg trombeta tỹ 7 (ke) junjun mũ. Topẽ nĩgja sĩnvĩ jo ag tóg nỹtĩ.

3 Kỹ Topẽ tỹ jěně jafã ù tóg tá jun mũ gé, kỹ tóg ouro tỹ pěnky ma kãtĩ mũ, ěg tỹ pěnky ki Topẽ mỹ ti ger há pũn jafã ěn ti. Nĩgja sĩnvĩ ěn to tóg jẽ mũ, Topẽ tỹ jěně jafã ti. Kỹ ag tóg ti mỹ ka jěngo ger há tỹ hěn ri ke jun mũ, ti tỹ Topẽ mỹ pũn jé, Topẽ nĩgja to jěn kỹ. Ěprã ke tỹ Topẽ ki ge kỹ nỹtĩ kar ag tóg Topẽ mré vēmén tĩ. Ag vỹ ja ěn mré tóg ti ger há ěn pũn sór mũ, Topẽ mỹ, Topẽ tỹ jěně jafã ti.

4 Kỹ tóg sir pũn mũ, Topẽ kato jěn kỹ. Kỹ ti ger há ěn tóg kynhmỹ tâpny mũ sir, Topẽ tũ ag tỹ ti mré vēmén ja ěn mré hã.

5 Kỹ Topẽ tỹ jěně jafã ěn tóg pěnky ěn fãn mũ, pránh gru tỹ. Topẽ mỹ nén ù kar pũn jafã tá tóg pránh gru ěn mãg mũ, kỹ tóg pěnky kãkã nĩm mũ. Kỹ tóg ga kri ti fón mũ sir, pěnky ti, pránh gru tỹ kãkã nĩn kỹ. Kỹ ta tóg kómkóm ke kỹ tỹrỹr he mũ, jũ kỹ tóg mrãrãn ke mũ gé, ga kri. Kỹ ga tóg jũrũn ke mũ gé sir.

Ag tỹ trombeta kynkyn

⁶ Kĩ Topẽ tỹ jẽgnẽ jafã tỹ 7 (ke) ẽn ag tóg vẽnh kãn mũ sir, ag tỹ trombeta kynkyn jé.

⁷ Kĩ ùn tóg ã tũ kyn vén mũ. Kĩ nãfy tóg ẽprã ke ag kri vár mũ, pĩ mré hã, vẽn kyvẽn mré hã ke gé. Kĩ ka vẽn kãpów tãgtũ ag kã ti vẽn kãpów pir tóg kugpũr kãn mũ, ga vẽn kãpów pir ke gé. Re vỹ pũr kãn pẽ han mũ sir.

⁸ Kĩ Topẽ tỹ jẽgnẽ jafã tỹ 7 (ke) ẽn ag kã ù tóg trombeta kyn mũ gé. Trombeta régre tá krỹg vẽ sir. Kĩ nén ù tóg goj kafã tũ ki kutẽ mũ, hã ra tóg tỹ pãnónh gru nĩ ve nĩ, pãnónh mág tãvĩ. Kĩ goj vẽn kãpów tãgtũ ag kã ti vẽn kãpów pir tóg vẽn kyvẽn ri ke nĩ ha.

⁹ Goj ga vẽn kãpów tãgtũ ag kã ti vẽn kãpów pir tóg kãgter kãn mũ gé. Goj kri mũ mũ ẽn, barco ẽn vẽn kãpów tãgtũ ag kã ti vẽn kãpów pir tóg tũ' he kãn mũ gé, pãnónh ẽn tugrĩn.

¹⁰ Kĩ Topẽ tỹ jẽgnẽ jafã tỹ 7 (ke) ẽn ag kã ù tóg trombeta kyn mũ gé. Trombeta tãgtũ tá krỹg vẽ sir. Kĩ krĩg mág pẽ tóg kanhkã tá kãtére mũ, hã ra tóg gru nĩ, pĩ gru ẽn ri ke. Kĩ tóg ẽganẽ vẽn kãpów tãgtũ ag kã ti vẽn kãpów pir kri kutẽ mũ, goj nĩhỹg vẽn kãpów tãgtũ ag kã ti vẽn kãpów pir kri ke gé.

¹¹ Krĩg ẽn jyjyn hã vỹ: “Fa,” he mũ. Kĩ goj ẽn tóg fa nĩ sir. Kĩ ẽprã ke tỹ hẽn ri ke ag kãgter mũ, goj kórég ẽn kron kỹ.

¹² Kĩ Topẽ tỹ jẽgnẽ jafã tỹ 7 (ke) ẽn ag kã ù tóg trombeta kyn mũ gé. Trombeta tỹ 4 (ke) tá krỹg vẽ sir. Kĩ nén ù tóg rã kókég mũ, kỹ jẽngrẽ tóg sĩ' he mũ ha, kysã jẽngrẽ ti ke gé, krĩg kar jẽngrẽ ti ke gé. Jẽngrẽ vẽn kãpów tãgtũ ag kã ùn pir tóg tũg' he mũ

ha. Kÿ kurã tóg sÿ nÿ ha, jãvo kuty tóg kuty tävÿ nÿ ha.

¹³ Kÿ sóg kónhkó mág vég mũ, ti tẽ tÿn kÿ, kynhmÿ. Ěn vÿ jamã hár(a) prêr mũ. “!..Jagy ti tÿnh mũ, jagy ti tÿnh mũ, jagy ti tÿnh mũ, ěprã ke ag mÿ..! !..Topẽ tÿ jẽgnẽ jafã tãgtũ ù ag vÿ ãjag tũ ti kynkyn ke mũ ha, kÿ tóg kórég tävÿ nÿnh mũ ha, ěprã ke ag mÿ..!” he tóg mũ, kónhkó mág ti.

9

¹ Kÿ Topẽ tÿ jẽgnẽ jafã tÿ 7 (ke) ěn ag kã ù tóg trombeta kyn mũ gé. Trombeta tÿ 5 (ke) tá krÿg vẽ sir. Kÿ sóg krÿg vég mũ. Kanhkã tá tóg kãtère ja nÿ, ěprã, krÿg ěn ti. Kÿ ag tóg ti mÿ nÿgme nón jafã fig mũ, chave ti, krÿg ěn mÿ.

² Kÿ tóg róm mũ sir, nÿgme ti, hã ra nÿja tóg tá tũmtũm ke mũ, nÿja tar pẽ. Kÿ rã tóg kuty' he mũ, nÿja ěn to. Ga kri tóg kuty' he kãn mũ.

³ Nÿja ěn kãtã tóg vãhã kãpa mũ, tÿ ópã tÿ hẽn ri ke nÿtÿ ve ti, hã ra tóg pÿn kakrã tar ri ke nÿtÿ, tÿ ópã nÿtÿ ve ěn ti.

⁴ Ti pi(jé) re ko tÿ', ti pi(jé) ka féj ko tÿ', ti pi(jé) ěkré ko tÿ gé'. Ti tÿ ěprã ke ag mÿ vẽnh kaga han kãtÿg vẽ. Ěprã ke ù ag tóg tÿ Topẽ tÿ rágrã tũ nÿtÿ, ag kakã ki. Ěn ag mÿ vẽnh kaga han jé ag junjun mũ, tÿ ópã nÿtÿ ve ěn ag.

⁵ Ag pi(jé) ěprã ke ag kãgtén mũ hã ra'. Kysã tÿ 5 (ke) ki ag tóg ěprã ke ag mÿ vẽnh kaga nÿm mũ. Ag tÿ ag vóg kÿ tóg pÿn kakrã tÿ ěg tugtãn ri ke nÿ, ti kaga ti.

⁶ Kĩ ěprã ke ag tóg ter sór mũ ha, ti kaga jagy to, hã ra ag tóg ter ke tũ nĩ, kysã tỹ 5 (ke) ěn ki. Ag tỹ ter sór mũ ra ag tóg ter ke tũ pẽ nĩ.

⁷ Ópã ěn tóg tỹ cavalo nỹtĩ ve nĩ, cavalo tỹ vẽnh génh mũnh ke ri ke tóg nỹtĩ. Ouro tỹ krĩ tógfĩ ag tóg nỹtĩ. Ag kakã vỹ ěg kakã ri ke nĩ.

⁸ Ag gãnh vỹ fag gãnh téj ri ke nĩ gé. Ag jã vỹ mĩg jã ri ke nĩ.

⁹ Ag fe fár tóg ferro tỹ camisa ri ke nĩ. Ag fěr tỹ rãnrãnh he tóg mẽ há tĩ, kỹ tóg cavalo tỹ hẽn ri ke tỹ carroça tỹ hẽn ri ke nỹgnỹn ri ke nĩ, ag tỹ vẽnh génh mũnh ken kỹ.

¹⁰ Ag my kã tóg nĩ, ag préj ti, pỹn kakrã préj ri ke ti. Ag my tỹ ag tóg ěprã ke ag vóg kónãn tĩ, kysã tỹ 5 (ke) ki.

¹¹ Ũ tỹ nũgme ki rĩr tĩ ěn, ũ tỹ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ri ke nĩ ěn vỹ tỹ ag pã'i mág nĩ, ópã ěn ag pã'i mág. Hebreu ag vĩ ki tí jiji vỹ: Abadom, he mũ, kỹ tóg Grego ag vĩ ki: Apolião, he mũ, hã vỹ: nén ũ kar kókég tĩ, he mũ, ěg vĩ ki, hã vỹ: Apolião, he mũ.

¹² Nén jagy ve ve inh huri, sỹ nén jagy régre venh ke nẽ ha.

¹³ Kỹ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tỹ 7 (ke) ěn ag kã ũ tóg trombeta kyn mũ gé. Trombeta tỹ 6 (ke) tá krỹg vẽ sir. Kỹ sóg vẽnh vỹ mẽg mũ. Topẽ mỹ nén ũ pũn jafã tỹ ouro tá tóg mẽ há tĩ, vẽnh vỹ ti. Mesa ěn péno tỹ 4 (ke) ki, mesa tỹ Topẽ jo jẽ ěn ki tóg mẽ há tĩ, vẽnh vỹ ti.

¹⁴ Vẽnh vỹ ěn tóg ũ tỹ ũri kyn mũ ěn mỹ: “Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tỹ 4 (ke) ěn kygvãn tĩg,” he mũ. “Ũ tỹ goj mág tỹ Eufrates tá sigse kỹ nỹtĩ ěn ag kygvãn tĩg,” he tóg.

15 Kÿ tóg ag kygvân tĩ mũ, ù tỹ 4 (ke) ên ag. Tá ag tóg jāvānh nỹtĩ ja nĩgtĩ, ag tỹ êprã ke tỹ hên ri ke ag kãgtén jé. Topê vỹ ag mỹ ag tỹ prỹg ki ag kãgtén ke, kysã ki ag kãgtén ke, kurã ki ag kãgtén ke, hora ki ag kãgtén ke mũ ên nĩm ja nĩ. Êprã ke vênh kãpóv tãgtũ ag kã ùn pir ag kãgtén kãn jé ag tóg ke mũ, Topê tỹ jẽgnẽ jafã tỹ 4 (ke) ên ag.

16 Ag krēm soldado ag número mẽ inh, ù tỹ cavalo kri mũgtĩ ag. 200 mil (ke) ag nỹtĩ, ag krēm soldado ag.

17 Kÿ sóg ag vэг mũ, soldado tỹ cavalo kri mũ mũ ag. Ferro tỹ camisa ag nỹtĩ, kÿ ù ag tóg kusũg nỹtĩ, pĩ kusũg ri ke, ù ag tóg tánh nỹtĩ, pó tỹ safir tánh ri ke, ù ag tóg māréro nỹtĩ, pó tỹ enxofre māréro ri ke. Cavalo krĩ vỹ mĩg krĩ ri ke nỹtĩ. Ag jẽnkã tá pĩ gru tóg kãkutẽ mũ, nĩja ke gé, pó tỹ enxofre nĩja ke gé, vãn pũr nĩja ri ke ên ti.

18 Tag tỹ ag tóg êprã ke ag kãgtén ke mũ, pĩ tỹ, nĩja tỹ, pó tỹ enxofre nĩja tỹ ke gé, cavalo ag.

19 Nén tỹ cavalo jẽnkã tá kãkutẽ mũ ên vỹ êprã ke ag kãgtén ke mũ, kÿ ag my vỹ ag kãgtén ke mũ gé. Ag my vỹ tỹ pÿn hã ve nĩ, pÿn krĩ. Ên tỹ ag tóg êprã ke ag kókén ke mũ gé, ag my tỹ.

20 Êprã ke ù ag tóg hã ra krenkren ke mũ ver. Ag kãgtén kãn ke tũ ag tóg nĩ ver. Kÿ ùn krenkren mũ ag pi(jé) Nén-Kórég ag tovānh mũ', vênh kãggrá tovānh tũ ag nỹtĩ, ouro tỹ vênh kãggrá ên, prata tỹ vênh kãggrá ên, ferro kusũg tỹ vênh kãggrá ên, pó tỹ vênh kãggrá ên, ka tỹ vênh kãggrá ên ke gé. Ver ag tóg tag kar to: “Topê vỹ tỹ ti nĩ,” he tĩ gé. Ag tỹ vēsóg ki vênh kãggrá hyn han mũ ra tóg ag mỹ tỹ Topê nĩ ve nĩ, ti kanẽ tũ ra, ti nĩgrẽg nor tũ ra, ti tỹ ã pẽn tỹ

tĩg vãnĥ (hã) ra.

²¹ Ag pi(jé) ag jykre tovãnĥ sór mũ', ěprã ke krenkren mũ ěn ag. Jagně kãgtén ag tóg mũgtĩ, kujá jykre han ag tóg mũgtĩ, curandeiro jykre ěn ti. Ājag prũ tũ fag mré ag tóg nỹgnỹ mũgtĩ, ãjag mén tũ ag mré fag tóg nỹgnỹ mũgtĩ gé, jagně tỹ nén ũ pigju(g) ag tóg mũgtĩ gé, ěprã ke ag.

10

Livro sĩ

¹ Kĩ sóg Topě tỹ jěně jafã tar ũ vég mũ. Kanhkã tá tóg kãtére mũ, ěprã. Kanhkã góg vỹ ti kri rũm kũ nỹ nĩ. Ti krĩ kri ta no tóg vĕnh ven mũ. Ti kakã vỹ rã ri ke nĩ, ti fa vỹ pĩ gru ri ke nỹtĩ, ti fa jĕngrě ti.

² Livro sĩ mãn kũ tóg jě nĩ, livro tỹ jén ke kũ tóg ma jě nĩ. Ā pĕgja tỹ tóg goj kafã tũ sãn mũ, kũ tóg ã jakãnh tỹ ga sãn mũ.

³ Prĕr tóg mũ sir, jamã hár(a), kũ tóg tỹ mĩg kyr mĕ tĩ, ti prĕr ti. Kũ ta tỹ tỹrỹr he tỹ 7 (ke) vỹ ti vĩ kafãn mũ, jamã hár(a).

⁴ Kĩ sóg ta tỹ tỹrỹr he mũ vĩ ěn rán sór mũ. Hã ra ũ tỹ kanhkã tá vĩ mũ tó inh mỹ: “rán tũg nĩ,” he mũ. “Ta tỹ tỹrỹr he mũ ěn vĩ tó sór tũg nĩ, ũ mỹ,” he tóg.

⁵ Kũ Topě tỹ jěně jafã ěn, ũ tỹ goj mré ga kri jě mũ ěn tóg ã nĩgĕ tỹ kanhkã ki ven mũ, ã pĕgja tỹ.

⁶ Kũ tóg: “sỹ ki hã tónh ke vĕ,” he mũ. “Topě vỹ ki kanhró nĩ, sỹ ki hã tó mũn ki,” he tóg. “Ũn rĩr nĩ ěn vỹ ki kanhró nĩ, ũn ter vãnĥ ěn vỹ ki kanhró nĩ, ũ tỹ kanhkã han mũ ěn vỹ ki kanhró nĩ, ũ tỹ ga han mũ ěn ti, ũ tỹ goj han mũ ěn ti, ũ tỹ ũn rĩnrĩr nỹtĩ kar ag hyn han mũ ěn ti. ěn hã vỹ isỹ ki hã tó mũ

ki kanhró nĩ,” he tóg. “Ha vé, ã tỹ nén han ke mũ ẽn tovãnh mãn ke tũ ti nĩ ha, Topẽ ti.

⁷ Ti tỹ jëgně jafã tỹ 7 (ke) ẽn ag kã ù vỹ trombeta kyn ke mũ, kỹ tóg ù tỹ 7 (ke) tá krỹg ke mũ. Ti tỹ kyn kỹ Topẽ vỹ ã tỹ nén han sór mũ ẽn han ke mũ ha, ã tỹ vãsỹ to jykrén mũ ẽn ti. Hã tó ja ti nĩ, ti rãnrãj han tĩ ag mỹ, ti vĩ tó tĩ ag mỹ ke gé, Topẽ ti,” he tóg, Topẽ tỹ jěně jafã ti.

⁸ Kỹ kanhkã tá ke ù tóg inh mré vēmén mãn mũ. Inh mỹ tóg: “ha tĩg,” he mũ. “Livro sĩ tỹ jén ke kỹ nĩ ẽn mãn tĩg,” he tóg. “Ủ tỹ goj mré ga sãn kỹ jě ẽn ki livro mãn tĩg,” he tóg, kanhkã tá ke ẽn ti.

⁹ Kỹ sóg ti ra tĩ mũ, kỹ sóg ti mỹ livro to vĩ mũ. Kỹ tóg inh mỹ: “té, ko ra,” he mũ. “Mỹg ri ke ti nĩ, ã tỹn kon kỹ. Ko kar kỹ tóg hã ra fa nĩnh mũ, ha vemnĩ,” he tóg.

¹⁰ Kỹ sóg livro sĩ ẽn mãn kỹ ko mũ. Kỹ tóg mỹg ri ke nĩ. Isỹn ko kar kỹ tóg fa nĩ sir.

¹¹ Kỹ ù tóg inh mỹ: “Topẽ tỹ nén hyn han ke mũ tó mãn jé ã tóg ke mũ,” he mũ. “Ti tỹ povo kar ag tỹ nén hyn han ke mũ tó jé ã tóg ke mũ, ti tỹ nação kar ag tỹ nén hyn han ke mũ ẽn ti, ti tỹ pã'i krēm ke kar ag tỹ nén hyn han ke mũ ẽn ti, ti tỹ pã'i kar ag tỹ nén hyn han ke mũ ẽn ti ke gé,” he tóg, vênh vĩ ti.

11

Ủ tỹ Topẽ vĩ tó tĩ ag

¹ Kỹ ag tóg inh mỹ vãn jun mũ, vãn tỹ nén ù kãmun jafã ti. Kỹ ù tóg inh mỹ: “tág!,” he mũ. “Topẽ jo ãn kãmun nĩ, Topẽ mỹ nén ù pũn jafã mré hã. Ủ tỹ krēm Topẽ mré vēmén kỹ nỹtĩ ẽn ag nĩkrén nĩ gé.

² Topě jo ĩn vāso ěn kām̄un tũg nĩ hã ra. Fóg ag tũ vě, k̄y kām̄un tũg nĩ. Kysã tỹ 42 (ke) ki fóg ag tóg cidade ěn kókén ke mũ, Topě tỹ cidade ũ to: isũ vě, he mũ ěn ti.

³ Ũ tỹ inh vĩ tó tĩ régre ag jěgně jé sóg ke mũ. Ěg tỹ nén ũ tỹ ěg m̄y e nĩn k̄y kur kórég rĩg tĩ ěn rĩnh jé ag tóg ke mũ, sacco ěn, ũn régre ěn ag. Isỹ ag m̄y nén tónh ke mũ ěn tó jé ag tóg ke mũ, kurã tỹ 1260 (ke) ěn ki," he tóg inh m̄y, ag kām̄i ũ ti.

⁴ Topě vĩ tó tĩ régre ěn ag vỹ Topě vĩ to tar nỹtĩ, ka tỹ oliveira tar nĩ ěn ri ke ag nỹtĩ. Topě vĩ tó ag tóg tĩ, k̄y ag tóg néj gru ri ke ag nỹtĩ, néj tỹ kri fěg jafã ěn kri nỹtĩn k̄y. Ũ tỹ ěprã ke ag kri ke ěn rã hã ti nỹtĩ, vela tỹ kri fěg jafã régre ěn ag. Tag ri ke ag nỹtĩ, Topě vĩ tó tĩ régre ěn ag.

⁵ Ũ tỹ ag kato vāsãn k̄y ag tóg pĩ tỹ ag jěnkã tá kãkutě mũ ěn tỹ ag tỹ tũ' he tĩ, ũ tỹ ag kato vāsãnsãn mũ ag tỹ. Hã k̄y ag kãgter kãn' he tĩ, ũ tỹ ag vóg kónãn sór mũ ag.

⁶ Ag tỹ Topě vĩ tón k̄y ag tóg ag tỹ ta kutě kaměg sór k̄y ti kutě kaměg tĩ, k̄y tóg kutě tũ nĩgtĩ. K̄y, ag tỹ goj tỹ vėnh kyvėnh ri ke han sór k̄y ag tóg tỹ vėnh kyvėnh ri ke han tĩ gé. Ag tỹ ga kri ke ag vóg kónãn sór k̄y ag tóg ag vóg kónãn tĩ gé. Nén ũ jagy tỹ hěn ri ke han ag tóg tĩ, Topě vĩ tó tĩ régre ěn ag.

⁷ Kejěn ag tóg kāmén kãn mũ sir, Topě tỹ ag m̄y nén tó mũ ěn ti. K̄y nũgme tá m̄g tóg kãkutě mũ, k̄y tóg ag to rá ke mũ. Ag tỹ hě nỹ ri ken k̄y tóg ag kãgtén mũ, m̄g ěn ti.

⁸ Ājag kãgter k̄y ag tóg cidade kaju tá vár k̄y nỹtĩ nĩ, ěg Senhor tỹ cidade tá ka to sa ja ěn tá. Cidade ěn tá ke ag jykre tóg cidade tỹ Sodoma tá ke ag jykre

ri ke nĩ, ga tỹ Egito tá ke ag jykre ri ke ti nĩ gé.

⁹ Kurã tãgtũ mré kurã kuju ki ag tóg vëser ên vigvég mũ. Vënh kar ag vỹ ag vigvég mũ, povo kar ag, pã'i krêm ke kar ag, vënh vỹ kar tó tĩ ag kar ke gé. Ag pi(jé) ga krêm ag pigjunh ke mũ!, vëser ên ag.

¹⁰ Êprã ke kar ag mỹ tóg sér tĩ, ag kãgter ti. Festa mág han ag tóg mũ. Jagnê mỹ ag tóg presente jëgnêg mũ. Topê vỹ tó tĩ tag ag vỹ êprã ke ag vóg kónãn jagy han ja nĩgtĩ, hã kỹ ag kãgter tóg vënh kar mỹ sér gy tĩ sir.

¹¹ Kurã tãgtũ kri kurã kuju tũg kỹ Topê tóg hã ra ag rĩn mãn mũ sir, ti kuprĩg tỹ. Kỹ vënh kar ag tóg jũrũn ke pẽ han mũ sir.

¹² Kỹ kanhkã tá vënh vỹ tóg ag mỹ mẽ há tĩ, Topê vỹ tó tĩ régre tag ag mỹ. Kỹ tóg ag mỹ: “kunĩg,” he mũ. Kỹ ag kato vãsãnsãn mũ ag vỹ ag tỹ kanhkã ra jãpy vég mũ sir, kanhkã góg kãmĩ.

¹³ Kỹ ga tóg jũrũn ke mũ sir. Cidade tá ãn kókég tóg mũ, ga tỹ jũrũn ke ti. ãn vënh kãpóv tỹ 10 (ke) ag kã ãn pir kókén kãn tóg mũ. Êprã ke tỹ mil tỹ 7 (ke) vỹ kãgter mũ, ên kã. ãn kãgter tũ ag kanê tóg jur mũ. Ag mũmêg vỹ ag kãgtén kren mũ. Kỹ ag tóg Topê to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” he mũ vãhã. “Tar ti nĩ, ã tỹ kanhkã tãn ag kri nĩ ên ti,” he ag tóg mũ vãhã.

¹⁴ Nén jagy ã vỹ hur tũ! hé. Nén jagy ã tóg ver kã nĩ nĩ.

Trombeta tỹ êgno kyr

¹⁵ Kỹ Topê tỹ jëgnê jafã tỹ 7 (ke) ên ag kã ã tóg trombeta kyn mũ gé sir. Trombeta tỹ 7 (ke) tá krỹg vë. Kỹ kanhkã tá vënh vỹ tỹ hën ri ke tóg mẽ há nỹtĩ. “Vãhã tóg êprã ke kar ag kri tỹ ãn mág jẽ, Topê ti, êg Senhor ti ke gé,” he ag tóg, ã tỹ kanhkã tá vỹ mũ ag.

“Vãhã ag tóg nén ù kar ki rĩr nýtĩ ha, Topẽ ti, ã kósın mré, kýt tóg tũ' henh ke tũ nĩ, ag rãnrãj ti,” he ag tóg, ù týt kanhkã tá vĩ mũ ag.

¹⁶ Kýt kófa týt 24 (ke) ên ag, ù týt Topẽ mré ãjag nĩgja kri nĩgnĩ kýt nýtĩ ên ag výt ti krêm mũgmũg ke kãn mũ. Kýt ag tóg Topẽ mýt: “Topẽ výt týt ã nĩ,” he mũ sir.

¹⁷ Jãn ag tóg mũ gé sir, ha mẽ. “Topẽ, pã'i mág, nén ù kar han há ã tóg nĩ,” he ag tóg mũ, jãn kýt. “Vãsýt ã tóg nĩ nĩ, kýt ã tóg ùri nĩ nĩ gé. Êg mýt tóg sér tĩ, ã týt týt pã'i mág nĩn kýt, ã týt vẽn h kar ki rĩr kýt tóg sér pẽ tĩ. Á tar nĩ kýt ã tóg pã'i ù ag pan kãn.

¹⁸ Ag to jũ jé ã tóg ke mũ ha. Ûn kãgter ja ag jykre tugnỹm kãn jé ã tóg ke mũ ha. Povo kar výt ã kato vãsãnsãn ja nĩgtĩ, kýt ã tóg ag kato vãsãn mũ ha. Á kurã výt hur jun, kýt ã tóg ã rãnrãj han tĩ ag mýt ag rãnrãj kaja ti ven ke mũ, ã vĩ tó tĩ ag mýt ke gé, ã tũ kar ag mýt, ùn mág ag mýt, ùn kãsir ag mýt, ù týt ã kamẽg nýtĩ kar ag mýt ã tóg ag rãnrãj kaja ven ke mũ ha. Á kurã výt hur jun, kýt ã tóg ù týt êprã ke ag kókén ja ên ag kókén kãn ke mũ ha,” he ag tóg mũ, kófa týt 24 (ke) ên ag.

¹⁹ Kýt ù tóg Topẽ jo ãn nón mũ, ãn týt kanhkã tá jẽ ên. Kýt Topẽ jo ãn jãnkã róm kýt jẽ kýt Topẽ caixa ên tóg ve há' he kýt nýt nĩ, Topẽ týt ã tũ ag mré jykren kýt ag mýt caixa fig mũ ên ri ke ti. Kýt ta tóg kóm kóm ke mũ, týt týt he ke gé. Ga výt ragra ke jagy han mũ sir, kýt nãfy výt vár mũ gé sir, nãfy mág.

12

Mĩg fẽr kãme

¹ Kÿ kanhkã tá nén ù vënh mÿ tóg vënh ven mũ. Ûn tÿtá fi vÿ tóg vënh ven mũ. Kÿ rã tóg fi mÿ tÿ fi kur nĩ. Kysã sãn kÿ fi tóg jẽ nĩ. Fi krĩ tógfi vÿ krĩg tÿ há nĩ, krĩg tÿ 12 (ke) tÿ.

² Kufy fi tóg jẽ nĩ, hã ra fi tóg kaga mũ, kÿ fi tóg jagtar nĩ sir.

³ Kÿ kanhkã tá nén ù ù tóg vënh ven mũ gé. Mĩg fër kusũg tóg vënh ven mũ. Á pir ra tóg krĩ tÿ 7 (ke) nĩ, nĩka tÿ 10 (ke) ti nĩ gé. Ti krĩ tógfi tóg nÿtĩ, ti krĩ tÿ 7 (ke) to.

⁴ ã my tÿ tóg krĩg tÿ hën ri ke kókég mũ, kÿ tóg êprã vár mũ, krĩg tÿ hën ri ke ti. Krĩg vënh kãpóv tãgtũ ag kã ùn pir kókén kãn tóg mũ. Kÿ tóg ùn tÿtá ên fi jo tá jẽ nĩ, fi kósin tÿ mur ken kÿ, mĩg fër kusũg ên ti. Ti tÿ fi kósin mãn sór vë, ti mur kÿ.

⁵ Kÿ tóg mur mũ sir, fi kósin ti, hã ra tóg gré nÿ. Tÿ tóg pã'i mág pẽ jënh ke mũ, êprã ke kar kri. Ag kri jën kÿ tóg ag mÿ vÿ tar gy han ke mũ. Ti mur kÿ ag tóg kanhkã ra ti va mũ mũ, Topẽ nĩgja sĩnvĩ ên ra, mĩg fër jo.

⁶ Kÿ ùn tÿtá ên fi tóg ga kórég ra vënhvãg tĩ mũ, mĩg fër jo vënh péju kÿ. Tá Topẽ tóg fi mÿ fi tÿ ki vënh péjunh ke han ja nĩ. Tá ù tóg fi mÿ vëjën vin tĩ, kurã tÿ 1260 (ke) ki.

⁷ Kÿ kanhkã tá vënh génh tóg kutẽ mũ. Topẽ tÿ jëgnẽ jafã ag to pã'i mág tÿ Miguel vÿ mĩg fër ên kato vãsãn mũ, ã krêm ke ag mré. Kÿ mĩg fër ên tóg ã krêm ke ag mré Miguel to rará mũ gé sir.

⁸ Hã ra ag tóg ti tÿ hën ri ke mũ sir, kanhkã tá ke ag, mĩg fër ên ti tÿ. Kÿ ag tóg kanhkã tá ti kutẽm mũ, ti mré ke kar ag mré hã.

⁹ Mĩg fěr ěn kutēm ag tóg mũ sir. Pŷn ve tŷ ũn ve fag krĩn kónãn ěn hã vĕ, Japon hã vĕ, Satanás hã vĕ, ěprã ke ag tŷ Topĕ kato vãsãnsãn han mũ ěn hã vĕ, hã vŷ: mĩg fěr, he mũ. Ag tŷ kanhkã tá ti kutēm kŷ ag tóg ga kri ti fón mũ sir, ti krĕm ke kar ag mré hã. Kŷ ag tóg ga kri mũgtĩ ha, Japo ag.

¹⁰ Kŷ sóg kanhkã tá vĕnh vĩ ũ mĕg mũ gé. Jamã hár(a) tóg vĩ mũ, kŷ tóg: “tág’,” he mũ. “Ěg krenkren han tóg huri, Topĕ ti. Vãhã vĕnh kar tóg vé, Topĕ tŷ tŷ ũn mág pĕ nĩ ti. Vãhã Cristo tóg vĕnh kar mŷ ã tŷ tŷ ũn tar nĩ ěn ven huri. Ag tŷ ũn kutēm mũ ěn tóg ěg mré ke ag kato vĩ kónãn ja nĩgtĩ, Topĕ mŷ, kurã ki, kuty tá ke gé. Hã ra tóg kutēm kŷ jĕ ha.

¹¹ Ěg mré ke ag vŷ ti tŷ hĕn ri ke ja nĩgtĩ, cordeiro kyvĕnh ěn tugrĩn, vĕnh vĩ há ěn tugrĩn, ag tŷ vĕnh kar mŷ Topĕ vĩ tó tĩ ěn tugrĩn. Ag kã ũ kãgtĕn ja ag tóg nĩgtĩ, hã ra tóg ag mŷ tŷ nĕn ũ tũ nĩ ja nĩgtĩ, ag tŷ Jesus tugrĩn ag kãgtĕn mũ ra. Hã kŷ ag tóg Japo tŷ hĕn ri ke ja nĩ.

¹² Ti kutēm kŷ jĕn kŷ tóg kanhkã tãn kar mŷ sér tĩ ha. Hã ra tóg ga kri mũ ag mŷ jagy tĩnh mũ, goj kri mũ ag mŷ ke gé. Japo vŷ ag mré jĕ ha, ga kri, ag tŷ kanhkã tá ti kutēm kŷ. Kŷ tóg jũ jagy han kŷ kãnĕ tĩ. Ti kurã vŷ kakó nĩ ha. Tag tugrĩn tóg jũ jagy han kŷ kãnĕ tĩ nĩ, Japo ti,” he tóg, ũ tŷ kanhkã tá vĩ mũ ti.

¹³ Kŷ mĩg fěr ěn tóg ěprã jĕ mũ. Kŷ tóg ũn tŷtã ěn fi vóg kónãn sór mũ, ũ tŷ gĩr vĕg mũ ěn fi.

¹⁴ Kŷ ag tóg fi mŷ fěr mág junjun mũ, kónhkó mág fěr ěn ri ke. Kŷ fi tóg tŷ ga kórég ěn ra tĕ tĩ mũ. Tá fi tóg vĕnh péju kŷ nĩ nĩ, prŷg tãgtũ kri prŷg kuju ki. Kŷ pŷn kórég ěn tóg tá fi vóg tũ nĩ ha, fi vĕnh péju ja

tá.

¹⁵ Kÿ tóg goj var ri ke han mũ, pÿn ti. Ti jënkã tá tóg kãkutẽ mũ, goj var ti. Ti tÿ ùn tÿtã ãn fi nãr han sór vë.

¹⁶ Hã ra ga tóg fi mÿ goj ãn tÿ gym ke mũ, goj tÿ mÿg fër jënkã tá kãkutẽ mũ ãn tÿ, kÿ fi tóg ga tugrÿn kren mũ sir.

¹⁷ Kÿ mÿg fër tóg jũ kÿ tĩ mũ, ùn tÿtã ãn fi tovãnh kÿ. Kÿ tóg fi krë kato vãsãn jé tĩ mũ gé, hã vÿ: ù tÿ Topẽ vĩ ki króm mũ ag, he mũ, fi krë ag, hã vÿ: ù tÿ Jesus to krónh ke tũ ag, he mũ, ùn tÿtã ãn fi krë ag.

¹⁸ Kÿ mÿg fër ãn tóg goj fyr ra tĩ mũ.

13

Mÿg régre ag kãme

¹ Kÿ mÿg ù tóg goj mág kãtã kãkutẽ mũ. Æ pir ra tóg krÿ tÿ 7 (ke) nĩ, nĩka tÿ 10 (ke) ti nĩ gé. Ti krÿ tógfi tóg ti nĩka kri nÿtĩ, kÿ ti jygji tóg ti krÿ kri ránrán kÿ nÿtĩ, ti tÿ tÿ pã'i mág nãn kÿ, goj kãtã mÿg ãn ti. Hã ra Topẽ to vĩ kónãn vë sir, ti krÿ to ránrán kÿ nÿtĩ ãn ti.

² Gøj kãtã mÿg ãn tóg mÿg rá ri ke nĩ. Ti pën tóg urso pën ri ke nÿtĩ. Ti jënky tóg mÿg kusÿg jënky ri ke nĩ. Kÿ mÿg fër ãn tóg goj kãtã mÿg tÿ pã'i mág pë han mũ, ti tÿ ag nÿgja kri nĩ jé, ti tÿ ã jykre tar ãn han jé ke gé, mÿg fër jykre ãn ti.

³ Ti krÿ ù fynh ja ag tóg nĩ, kÿ tóg ter kren, hã ra tóg há' he mãn, goj kãtã mÿg ãn ti. Êprã ke kar ag vÿ ti vég mũ, kÿ tóg ag mÿ e kar tĩ. Ti vĩ kri fig ag tóg mũ.

⁴ Mÿg fër ãn to ag tóg: “Topẽ vë,” he tĩ, êprã ke kar ag, ti jykre tar tugrÿn, ti tÿ goj kãtã mÿg ãn tar han ja tugrÿn. Gøj kãtã mÿg ãn to ag tóg: “Topẽ vë,” he tĩ

g . “  t g ti ri ke t  p  n gt ,” he ag t g t . “  t g ti tar k f r t  n ,” he ag t g t  g ,  pr  ke ag, m g  n to.

⁵ Goj k t  m g  n v  v  v nhm  han j  n .   v  t  t g Top  kato v s n m . Kys  t  42 (ke) ki t g tar j  n , v nh kar kri.

⁶ K  t g Top  to v  k n n m , Top  jyjy to ke g , ti jo  n to ke g , kanhk  t n kar ag to t g v  k n n m  g .

⁷ K  t g Top  t   n kupr g m  ag k gt n to v s n m  g , k  t g ag t  h n ri ke m  g  sir, goj t n t  m g  n ti. H  ra Top  t g ver ti to fen n . K  povo kar ag, na  o kar ag, p 'i kr m ke kar ag,   t  vyr m  v  n t   n ag kar v  m g  n v  h  j m g m .

⁸  pr  ke kar ag v  ti to: “Top  v ,” he' he t . Ag j vo   ag jyjji t g r nr n k  n t , Top  livron ki.   t  r r kr g ja t  venh ke m   n ag v  ki r nr n k  n t . Top  t  n n   kar han ke to h  t g ag jyjji r nr n ja n gt , livro  n ki. Cordeiro t  ag jagf  ter ja  n t  v , livro  n ti.   t  ki r nr n k  n t  ag v  m g  n jykre han t  n gt .

⁹  n n gr g n t  ag t  t  j m  j .

¹⁰ Top  t    ki ge k  n t    ag to: “n gf nh k  ag n t nh m , isugr n,” hen k  ag t g n gf nh k  n t nh m , cadeia ki. Ti t  ag to: “r gro t  ag t g ag k gt n ke m ,” hen k  ag t g r gro t  ag kagt n ke m  sir.   t  Top  m  v nh vin m   n ag j  to kr nh ke t g, ag j  Top  tov nh t g.

¹¹ K  s g m g   v g m  g . Ga k t  t g k kut  m . N ka r gre ti n , cordeiro n ka ri ke. Ti v  t g h  ra m g f r  n v  ri ke n .

¹² Goj k t  m g  n r nve t g   t  han m  kar hyn han t ,   jykre tar  n ti, ga k t  m g ti. K  t g  pr  ke

kar ag to vāsān mū, ag tỹ goj kātá mĩg ěn to: “Topě vě,” he jé, ũn ter kren mū ěn to.

¹³ Ga kātá mĩg tag vỹ nén ve vānh tỹ hěn ri ke hyn han mū. Pĩ tỹ kanhkā tá kátére han tóg tĩ, ěprā ke kar ag rĩnve.

¹⁴ Ti tỹ ěg tỹ nén han vānh tỹ hěn ri ke hyn han kỹ tóg ěprā ke kar mỹ ón mū, ag tỹ ti kaměg jé. Goj kātá mĩg ěn rĩnve tóg milagre tỹ hěn ri ke hyn han mū. Kỹ tóg ěprā ke ag mỹ ke mū, ag tỹ goj kātá mĩg kǎggrá han jé. Ag tỹ mĩg ěn fynh mū ra tóg ter ja tũ nĩ, hã kỹ tóg vėnh kar mỹ: “ha ti kǎggran,” he mū, ga kātá mĩg ěn ti.

¹⁵ Kỹ tóg goj kātá mĩg kǎggrá ki hu he mū, kỹ tóg rĩr mū, ti kǎggrá ti, kỹ tóg vĩ mū gé. Kỹ tóg ũ tỹ ti to: “Topě vě,” he jāvānh ěn ag kǎgtén kǎn mū sir, ti kǎggrá rĩr jě ěn ti.

¹⁶ Ga kātá mĩg ěn tóg tỹ ěprā ke kar ag kri ke nĩ, ũn mág ag kri, ũn kāsir ag kri ke gé, ũn rico ag kri ke gé, ũn jagāgtar ag kri ke gé, ũ tỹ tỹ camarada nỹtĩ ag kri ke gé, ag patrāo ag kri ke gé. Kỹ tóg ag kar to vāsān mū, ag tỹ ājag pěgja tá ājag nĩgě pānĩ ki ti jiji ránrán jé, ke tũ nĩ kỹ ti número ti. Ājag kakā ki ag tóg ti jyjy ránrán mū gé.

¹⁷ Ũ tỹ gen kỹ ránrán kỹ nỹtĩ ag hã tóg nén ũ comprar he tĩ, nén ũ vender he tĩ gé inhhã. Ũn rá tũ ag vỹ nén ũ comprar he mǎn ke tũ nỹtĩ ha. Vėnh rá tag vỹ tỹ ga kātá mĩg ěn jyjy nĩ, ke tũ nĩn kỹ ti número ti. Ti número vỹ ti jiji tó tĩ gé.

¹⁸ Ũn krĩ há ag hã tóg ti número to jykrén há han ke mū. Ũn krĩ tũ ěn ag pi(jé) to jykrén ke mū', ti número to. Ěprā ke jyjy vě, ti número ti, hã vỹ: 666, he mū.

14

Ũn krenkren kÿ nÿtĩ ag jãn

¹ Kÿ sóg ki ěvãnh kÿ cordeiro ěn ve mãn mũ. Pãnónh kri tóg jě nĩ, pãnónh tÿ Sião he mũ ěn kri, cordeiro ěn ti. Ũn e ag tóg ti mré tá nÿtĩ, ũ tÿ 144 mil (ke) ag. Cordeiro ěn jyjy tóg ag kakã ki rán kÿ nĩ, ũ tÿ ti mré tá nÿtĩ ag kakã ki. Cordeiro ěn jóg jiji vÿ ag ki rán kÿ nĩ gé.

² Kÿ sóg kanhkã tá nén ũ mễg mũ. Tÿ tóg sa krog mễ tĩ, tÿ tóg ta tÿ tÿrÿr he ri ke tĩ gé. Kÿ tóg tÿ ag tÿ vãkyn jafã tÿ harpa kyn ěn ri ke tĩ gé, ti kyr ti.

³ Vějãn tãg tó ag tóg mũ gé, nén nễ tÿ 4 (ke) ěn ag rĩnve, kófa ag rĩnve ke gé, nĩgja sĩnvĩ ěn tá. Ũ tÿ 144 mil (ke) ag vÿ Topě jé tãg tag tó há nÿtĩ, ěn ag tãvĩ. Ěprã ke ja ag vễ, hã ra ag tóg krenkren kÿ nÿtĩ, ũ tÿ ti jãn tãg tó mũ ěn ag.

⁴ Jãnhkri ag nÿtĩ. Ag pi(jé) fag vóg ja nĩgtĩ', cordeiro mré mũ ja ag tóg nĩgtĩ, ag tÿ tÿ ěprã ke ra. Ěprã ke ag kãmĩ tóg ag kygjãm ja nĩ, cordeiro ti. Kÿ ag tóg tÿ Topě tũ nÿtĩ, cordeiro tũ ke gé. Ag mÿ ag tóg há pễ nÿtĩ.

⁵ Ag pi(jé) ũ mÿ ón ja nĩgtĩ'. Kygnễ ja tũ pễ ag tóg nĩgtĩ.

Topě tÿ jěně jafã tãgtũ ag

⁶ Kÿ sóg Topě tÿ jěně jafã ũ vэг mũ gé. Kanhkã krēm tóg tễ tĩ mũ. Kÿ tóg Topě vĩ ma kãtĩ mũ, Topě vĩ ěn vÿ tũg' henh ke tũ nĩ. Ti tÿ ěprã ke kar ag mÿ Topě vĩ tónh ke vễ, nação kar ag mÿ, povo kar mÿ ke gé, pã'i krēm ke kar ag mÿ, vyr mÿ vĩ nÿtĩ kar ag mÿ ke gé.

⁷ Kÿ tóg prër mũ sir. “Topẽ hã kamẽg nĩ, ti hã to: ãn mág vỹ tỹ ti nĩ, hemnĩ,” he tóg, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ẽn ti. “Ti kurã vỹ hur jun. Êprã ke ag jykre tugnỹm jé tóg ke mũ ha. Û tỹ kanhkã han mũ mỹ: “Topẽ vỹ tỹ ã nĩ,” hemnĩ, ù tỹ ga han mũ ẽn mỹ, ù tỹ goj han mũ ẽn mỹ, goj nĩhỹg mré hã. Ên hã mỹ: “Topẽ vỹ tỹ ã nĩ,” hemnĩ,” he tóg, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ẽn ti.

⁸ Ti nón Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ù tóg jun mũ gé, kÿ tóg: “kókén kÿ tóg nỹ nĩ,” he mũ. “Cidade tỹ Babilônia vỹ kókén kÿ nỹ ha,” he tóg. “Êprã ke kar to tóg vãsã ja nĩ, Babilônia to pã'i ti, ag tỹ ti mré ãjag prũ tũ fag mré nỹgnỹ jé, fag tỹ ti ri ke ãjag mén tũ ag mré nỹgnỹ jé, kÿ tóg vẽn h kar tỹ ti mré vinho fa pẽ kron ri ke nĩ,” he tóg, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ù ẽn ti.

⁹ Kÿ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ù tóg ag nón kãtĩ mũ gé. Ên vỹ prër kÿ: “!..êprã ke ù ag tóg mĩg to: topẽ vẽ, he ja nĩgte..!” he mũ, prër kÿ. “!..Ti kãggrã to ag tóg: topẽ vẽ, he ja nĩgte..! ãjag kakã ki ag tóg ti rá han ja nĩgte..! Ag nĩgé pãnĩ ki ag tóg ránrán kÿ nỹtĩ gé..!”

¹⁰ Ên ag vỹ Topẽ tỹ ag to jũ jagy han venh ke mũ ha..! Kÿ tóg ag tỹ vinho kron ri ke nỹ nĩ ha..! Topẽ vỹ jũ jagy han kÿ jẽ ha..! Kÿ ti tỹ ag to jũnh ke tóg kar kÿ nỹ ha..! Kÿ tóg ẽg tỹ vinho tỹ copo fãn kÿ fẽg ẽn ri ke nĩ ha..! ti tỹ ag to jũnh ke ti..! Topẽ tỹ vẽn kãn kÿ jẽ to ken hã vẽ..! Û tỹ mĩg to: topẽ vẽ, he ja ẽn ag vỹ jagãgtar mág venh ke mũ ha..! cordeiro rĩnve..! Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ag kar rĩnve ag jagtar kãn kÿ nỹtĩ ha..! Pĩ ki ag tóg jagãgtar ke mũ ha..! pó tỹ enxofre pũr nĩja ki ke gé, vãn pũr nĩja ri ke ẽn ki..!

¹¹ Ag tỹ pĩ ki jagãgtar mũ ẽn nĩja tóg kanhkã to tãpry mũ ha..! Tũg' henh ke tũ ti nĩ, pĩ ẽn ti..! Û tỹ

mĩg to: topě vĕ, he mũ ěn ag vỹ vĕnhkánkán ke tũ pĕ nĩ..! ũ tỹ ti kăgrá to: topě vĕ, he mũ ěn ag kar ti..! ũ tỹ ti jyjy tỹ ránrán kỹ nỹtĩ ěn ag kar ti..! Vĕnhkán ke tũ ag nỹtĩ ha..! kurā ki, kuty mré hă..!” he tóg, prĕr kỹ, Topě tỹ jĕnĕ jafă ũ ěn ti.

¹² ũ tỹ Topě ki ge kỹ nỹtĩ ag jé ti to krónh ke tũg, ag jé Topě tovănh tũg, ũ tỹ Topě vĩ kri fig mũ ag, ũ tỹ Jesus to tar nỹtĩ ag.

¹³ Kỹ sóg kanhkă tá vĕnh vĩ ũ mĕg mũ gé. Kỹ tóg: “tag rán nĩ, ha mĕ,” he mũ, ũ tỹ kanhkă tá vĩ mũ ti. “Ũ tóg ěg Senhor ki ge kỹ nỹtĩ, gen kỹ ag tóg kăgter ja nĩ. ěn ag mỹ tóg sér tăvĩ tĩ ha,” he tóg, ũ tỹ kanhkă tá vĩ mũ ti. Kỹ Topě kuprĩg tóg: “hỹ,” he mũ gé. “Ag rănrăj kaja vég ag tóg mũgtĩ, kỹ ag tóg ag rănrăj to vĕnhkán kỹ nỹtĩ ha,” he tóg, Topě kuprĩg ti, ũn kăgter mũ ag to, ũ tỹ ěg Senhor ki ge kỹ nỹtĩ ag to.

Topě tỹ jĕnĕ jafă ag tỹ ěpră ke ag vóg kónăn

¹⁴ Kỹ sóg kanhkă góg kupri vég mũ gé sir. ũ tóg kanhkă góg ěn kri nĩ nĩ, tỹ tóg ěpră ke nĩ ve nĩ. Hă ra tóg krĩ tógfĩ tỹ ouro nĩ nĩ, kỹ tóg ěg tỹ tỹ trigo kre jafă vyn kỹ nĩ nĩ gé. Jukén kỹ tóg nỹ, trigo kre jafă ěn ti.

¹⁵ Kỹ Topě tỹ jĕnĕ jafă ũ tóg kătĩ mũ gé, Topě jo ĩn kătá. Kỹ tóg ũ tỹ kanhkă góg kri nĩ ěn mỹ: “trigo kre jafă tỹ krenh tĩg nĩ,” he mũ. “Tỹ ti krenh ke kură vĕ. Vĕnh kăn kỹ ag nỹtĩ nĩ, ěpră ke ag,” he tóg.

¹⁶ Kỹ ũ tỹ kanhkă góg kri nĩ ěn tóg trigo kre jafă ěn tỹ krenh tĩ mũ.

¹⁷ Kỹ sóg Topě tỹ jĕnĕ jafă ũ vég mũ gé. Topě jo ĩn kătá tóg kăkutĕ mũ. Uva kre jafă vyn kỹ tóg tá kăkutĕ mũ.

18 Kÿ Topě tÿ jěně jafã ù tóg jun mǎn mũ gé. Topě jo ĩn kátá tóg kãkutě mũ gé, Topě mÿ nén ù pũn jafã ěn tá. Topě tÿ jěně jafã tag vÿ pĩ ki rĩr tĩgtĩ. Kÿ tóg ù tÿ uva kre jafã vãg mũ ěn mÿ: “uva kre jafã tÿ krenh tĩg,” he mũ. “Ga kri ti nÿtĩ, uva kaně ti. Ěn krenh tĩg. Rã há ti nÿtĩ ha,” he tóg.

19 Kÿ tóg tĩ mũ, Topě tÿ jěně jafã ěn ti. Uva kaně krég tóg mũ sir. Kÿ tóg uva jěgmĩ jafã ki ag vãm mũ, hã vÿ: Topě tÿ vėnh kar to jũ, he mũ, hã vÿ: uva jěgmĩ jafã, he mũ.

20 Cidade fyr tá tóg jě nĩ, uva jěgmĩ jafã ěn ti, kÿ ag tóg uva jěgmĩg mũ sir, Topě tÿ jěně jafã ěn ag. Kÿ ag tóg tá ag kyvėnh kujěg mũ, ěprã ke ag kyvėnh ti, kÿ tóg tãra tĩ mũ, 300 (ke) quilômetros ra, ag kyvėnh ti. Tÿ tóg goj mág nÿ ve nĩ, ag kyvėnh ti. Cavallo tÿ kã jě ra tóg pun kenh ke mũ vė.

15

Topě tÿ jěně jafã ag tÿ ěprã ke ag vóg kónãn mǎn

1 Kÿ sóg kanhkã tá nén ù vėg mũ gé. Inh mÿ tóg e tĩ, isÿ nén ně ěn ve kÿ, kÿ tóg inh kaně jun mũ. Topě tÿ jěně jafã tÿ 7 (ke) ag vigve inh. Ga kri ke ag vóg kónãn jé ag tóg ke mũ, vógvóg tÿ 7 (ke) ki. Ag tÿ ga kri ke ag vóg kónãn kar kÿ Topě tóg jũ mǎn ke tũ nĩ ha.

2 Kÿ sóg goj tÿ vidro kãki pĩ gru vėg mũ. Kÿ sóg ù ag vigvėg mũ gé, ù tÿ mĩg ěn kato vãsãnsãn mũ ěn ag. Ag pi(jé) ãjag tÿ tÿ ěprã ke nÿtĩ ra mĩg kãggrã ěn to há nÿtĩ ja nĩgtĩ', ag pi(jé) vėnh ki ti número rán ja nĩgtĩ', ti jyjy ti'. Ag pi(jé) mĩg vĩ kri nĩm ja nĩgtĩ'. Hã kÿ ag vÿ goj tÿ vidro jo nÿtĩ, kÿ ag tóg vãkyn jafã tÿ

harpa vyn ky nýtĩ nĩ, Topě tỹ ag mỹ harpa vin mũ ẽn.

³ Ky ag tóg Topě mỹ rãnrãj tĩ tỹ Moisés tỹ jé ẽn tó mũ, ti tỹ jãn ti. Cordeiro ẽn mỹ ag tóg jãn mũ, ha mē: “Topě kósin vỹ tỹ ã nĩ, pã'i mág vỹ tỹ ã nĩ, vênh kar kri ke vỹ tỹ ã nĩ,” he ag tóg mũ, cordeiro mỹ, jãn ky. “Nén ù há tãvĩ han ja ã tóg nĩ, ge ve ja tũ ẽg tóg nýtĩ. ã jykre vỹ kuryj tãvĩ nỹ, ki hã tó ã tóg tĩgtĩ. Povo kar kri ã tóg jẽ nĩ.

⁴ Vênh kar ag vỹ ã kamẽg tĩ, pã'i mág kar ag. Vênh kar ag vỹ ã jiji to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” he tĩ. ã hã ne ã pir mỹ há nĩ'. Povo kar tóg ã tá junjun ke mũ, ky ag tóg ã mỹ: “Topě vỹ tỹ ã nĩ,” henh ke mũ. ã jykre kuryj ẽn ve kãn jé ag tóg ke mũ, povo kar ag,” he ag tóg mũ, jãnãn ky, ù tỹ mĩg kato vãsãnsãn mũ ẽn ag.

⁵ Kar ky sóg kanhkã tá Topě jo ẽn vэг mũ. Ti jãnãnã nón ag tóg mũ, kur tỹ ẽn ẽn róm ky, Topě nĩg jafã ẽn.

⁶ Ky Topě tỹ jẽgnẽ jafã tỹ 7 (ke) ẽn ag tóg tá kãpa mũ, ù tỹ ga vóg kónãn ke mũ ẽn ag. Kur kupri jãnhkri rĩnh ky ag tóg kãmũ mũ, pyrfé tỹ kur rĩnh ky, ky ag tóg ouro tỹ vėsógfĩn ky nýtĩ gé, ãjag fe kri.

⁷ Ky nén nẽ tỹ 4 (ke) ẽn ag kãmĩ ù tóg ag mỹ ouro tỹ pénky junjun mũ, Topě tỹ jẽgnẽ tỹ 7 (ke) ẽn ag mỹ. Pénky tỹ 7 (ke) junjun ag tóg mũ, ag mỹ. Fór ti nýtĩ, pénky ti, Topě jũ tỹ. Topě vỹ tũ' henh ke tũ pẽ nĩ. Ti jũ tỹ tóg fór nýtĩ, pénky ti.

⁸ Ky Topě jo ẽn ẽn krẽm tóg nĩja nĩ. Topě tá tóg tũmtũm ke kãtĩ mũ, nĩja ẽn ti, Topě tỹ tỹ ùn mág nĩn ky, ti tar nĩn ky. Topě tỹ jẽgnẽ jafã tỹ 7 (ke) ẽn ag tỹ ga vóg kónãn ke to hã ù tóg Topě jo ẽn ẽn kãra rãnh ke tũ nĩ.

16

Topě jũ

¹ Kŷ sóg vĕnh vĭ ũ jĕmĕg mũ, Topě jo ĩn ěn kátá. Topě tŷ jĕgnĕ jafā tŷ 7 (ke) ěn mŷ tóg vĭ mũ, ũn vĭ mũ ěn ti, kŷ tóg: “pĕnky tŷ funfór ěn tŷ ga kri kugjĕn mũjĕg,” he mũ.

² Kŷ Topě tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg tĭ mũ, ti pĕnky ki nĭ ěn tŷ ga kri kujĕn jé. Kŷ ũ tŷ mĭg ěn jiji tŷ ránrán kŷ nŷtĭ ěn ag kar vŷ fugfóm jagy han mũ, kaga jagy. Ũ tŷ mĭg kăggrá to: “Topě vŷ tŷ ti nĭ,” he mũ ag kar vŷ fugfóm kăn mũ.

³ Kŷ Topě tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg goj kafā tũ ki ě pĕnky ki nĭ ěn kujĕg mũ gé. Kŷ goj tóg vĕnh kyvĕnh ri ke nĭ ha, ag tŷ ũ tănh mũ kyvĕnh ěn ri ke. Kŷ goj kămĭ mũ kar ag vŷ kăgter mũ ha.

⁴ Kŷ Topě tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg ě pĕnky ki nĭ ěn kujĕg mũ gé, pĕnky tăgtũ vĕ sir. Goj mág mré goj kăsir kar ki tóg kujĕg mũ, ti tũ ti, goj nĭhŷg kar ki ke gé. Kŷ tóg vĕnh kyvĕnh kar nŷtĭ ha, goj kar ti.

⁵ Kŷ ũ tŷ goj ki rĭr tĭ ěn tóg: “ũn há vŷ tŷ ě nĭ,” he mũ, Topě mŷ. “Văsŷ ě tóg nĭ ja nĭgtĭ, kŷ ě tóg ũri nĭ nĭ gé,” he tóg mũ, Topě mŷ. “Vĕnh jykre há han kŷ ě tóg nĭ nĭ.

⁶ Ũ tŷ ě ki ge kŷ nŷtĭ ag kăgtĕn ag tóg, ũ tŷ ě vĭ tó tĭ ag mré hă. Kŷ ě tóg ag mŷ vĕnh kato vĕnh kyvĕnh nĭm mũ sir, ag tŷ kron jé. Ag tŷ ag tŷ ag kăgtĕn kajăm hă vĕ,” he tóg, Topě mŷ, Topě tŷ jĕnĕ jafā ti.

⁷ Kŷ sóg vĕnh vĭ ũ jĕmĕg mũ gé. Topě mŷ nĕn ũ pũn jafā tá tóg vĭ mũ, ũn vĭ mũ ti, kŷ tóg: “Topě vŷ tŷ ě nĭ, pă'i vŷ tŷ ě nĭ, vĕnh kar kri ke vŷ tŷ ě nĭ,” he mũ. “Kuryj ti nĭ, ě jykre ti, kŷ ě tóg ki hă tó tĭ, kŷ ě

tóg ki hã ag vóg kónãn tĩ gé,” he tóg mũ, ùn vĩ mũ ẽn ti.

⁸ Kĩ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ù tóg ã pénky ki nĩ ẽn kujẽg mũ gé. Pénky tỹ 4 (ke) vễ sir. Rã ki tóg ã tũ kujẽg mũ. Kĩ rã tóg vễnh kar kri hupũn jagy han mũ, kĩ ag jagtar mũ.

⁹ Kĩ ag tóg kugpũr mũ sir, vễnh kar, rỹ jagy tỹ. Kĩ ag tóg Topẽ to vĩ kónãn mũ sir, ti tỹ ag vóg kónãn tigrĩn. Ge ra ag tóg ãjag jykre tovãnh sór tũ nỹtĩ, Topẽ mỹ ag tóg vễnh vin sór tũ nỹtĩ.

¹⁰ Kĩ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ù tóg ã tũ kujẽg mũ gé. Pénky tỹ 5 (ke) vễ sir. Mĩg ẽn nĩgja kri tóg ã tũ kujẽg mũ. Kĩ tóg kuty nỹ, mĩg ẽn krêm ke kar ag mỹ. Kĩ tóg vễnh kar mỹ e tãvĩ ti. Kaga jagy han ag tóg mũ, ag fugfóm to. ãjag kaga jagy tigrĩn ag tóg ãjag nũnẽ kyprãg mũ.

¹¹ Kĩ ag tóg Topẽ tỹ kanhkã tá nĩ ẽn mỹ vĩ kónãn mũ, ag kaga to, ag tỹ ti jagy vég mũ kar to. Ge ra ag tóg ãjag jykre kórég tovãnh sór tũ nỹtĩ.

¹² Kĩ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ù tóg ã tũ kujẽg mũ gé. Pénky tỹ 6 (ke) vễ sir. Goj tỹ Eufrates ki tóg ã tũ kujẽg mũ. Kĩ tóg tóg kãn mũ, goj tỹ Eufrates ti. Hã kĩ pã'i tỹ rã jur ja tá kãmũ ẽn ag tóg kãmũ mũ ha, kĩ goj tóg ja ẽn vĩ tỹ ag japry nỹ ha, ag jamĩn.

¹³ Kĩ sóg vễnh kuprĩg tăgtũ vég mũ, hã ra tóg tỹ pépo ve nỹtĩ, vễnh kuprĩg ag. ù tóg mĩg fêr ẽn jẽnkã tá kãkutẽ mũ, ù tóg goj kãtã mĩg ẽn jẽnkã tá kãkutẽ mũ, ù tóg ón kĩ Topẽ vĩ tó tĩ ẽn jẽnkã tá kãkutẽ mũ gé.

¹⁴ Japo ag vễ, vễnh kuprĩg tỹ tỹ pépo nỹtĩ ve ẽn ag, hã ra ag tóg ẽg tỹ nén han vãnh hyn han mũ. Kĩ ag tóg ẽprã ke to pã'i kar ag mré vễmén mũ gé, ag tỹ

vēnh génh ke to vēnh mǎn jé, Topē tỹ ag mỹ kurā nĩv ěn ki. Topē hǎ ne tỹ ũn mág nĩ'.

15 “Ha vé, ājag tỹ nén ũ péju(g) tĩ ěn kǎtĩg ri ke ti nĩnh mũ, inh kǎtĩg mǎn ke ti. Ājag nũgnũr tũ nỹtĩn kỹ tóg há tĩ, ājag kur kynkar kỹ nỹtĩn kỹ tóg há tĩ. Kỹ mỹ sér nỹtĩmnĩ. Kỹ ājag tóg kator nỹtĩnh ke tũ nĩ. Mỹ'ǎg'ǎg ke tũ ājag nỹtĩ, ũ ag tỹ ājag vég mũ ra,” he tóg, ěg Senhor ti, ěg mỹ.

16 Japo tag ag vỹ pǎ'i kar tỹ vēnh mǎn han mũ, ěmǎ tỹ Armagedom tá, Hebreu vĩ ki ěmǎ ěn jyjy vē.

17 Kỹ Topē tỹ jēnē jafǎ ũ tóg ā tũ kujěg mũ gé. Pénky tỹ 7 (ke) hǎ vē. Kanhkǎ krěm tóg ā tũ kujěg mũ. Kỹ nĩgja sĩnvĩ ěn tá, Topē jo ĩn kǎkǎ nĩgja ěn tá vēnh vĩ tóg mē há ti, kỹ tóg: “nén kar tóg kar kǎn kỹ nỹ ha,” he mũ, vēnh vĩ ti.

18 Kỹ ta tóg kómkóm ke mũ, tỹrỹr he tóg mũ gé, kỹ ga vỹ ragra ke jagy han mũ gé. Ga tỹ ragra ke tỹ ge ve ja tũ ěg tóg nỹtĩ. ěg tỹ ga mĩ mũn kǎ tóg ragra ke tỹ ge han ja tũ nĩ.

19 Cidade mág ěn tóg vēnh kǎpóv kỹ nỹ ha, vēnh kǎpóv tǎgtũ tỹ. Kỹ ga kar mĩ cidade tóg kókén kỹ nỹtĩ nĩ. Topē pi(jé) cidade tỹ Babilônia kǎ jatu ja nĩgtĩ'. Cidade ěn ki ke ag to tóg jũ tǎvĩ han mũ, Topē ti, ag to tóg fe gỹv han mũ. Hǎ kỹ tóg ag vóg kónǎn jagy han mũ, kỹ tóg ěg tỹ vinho kron ri ke nĩ.

20 Kỹ goj vǎso kar tóg tũ nỹtĩ ha ke gé, pǎnónh kar tóg tũ nỹtĩ gé.

21 Kỹ nǎfy tóg vǎr mũ gé. Éhé tǎvĩ ti nĩ, nǎfy ěn ti, ũn pir tóg quilo tỹ hěn ri ke nĩ, kukryr tỹ nǎfy ěn. ěprǎ tóg vǎr mũ. Kỹ ěprǎ ke ag tóg Topē mỹ vĩ kónǎn mũ gé sir, nǎfy tag to, ti jagy tǎvĩ nĩn kỹ.

17

Ûn týtá kórég fi

¹ Kÿ Topẽ tÿ jẽnẽ jafã ù tóg inh ki jun mũ, ù tÿ pénky mãn mũ ja ên ag kã ù. Kÿ tóg inh mÿ: “kunĩg,” he mũ. “Nhÿ ã mÿ cidade mág ti ven, cidade tÿ goj tÿ hên ri ke tá nÿ ên ti. Cidade ên ki ke ag vÿ ùn mén (ka)mẽ fi ri ke nÿtĩ, kÿ Topẽ vÿ ag vóg kónãn ke mũ, ùn mén (ka)mẽ fi ri ke ên ag.

² Pã'i kar vÿ fi mré nÿ ja nĩgtĩ, ùn mén (ka)mẽ ên fi mré. Êprã ke kar mÿ tóg sér tĩ, fi jykre ti, kÿ tóg ag tÿ kronkron kÿ kãgter ri ke nĩ, ag tÿ ùn mén (ka)mẽ ên fi mré nÿ ti,” he tóg inh mÿ, Topẽ tÿ jẽnẽ jafã ti.

³ Kÿ Topẽ kuprĩg tóg inh krĩn mũ, kÿ sóg nén nẽ ve kÿ ga kórég ra tĩ mũ. Topẽ tÿ jẽnẽ jafã ên vÿ inh pére tĩ mũ. Tá ùn týtá fi tóg nĩ nĩ. Fi mẽg tÿ mĩg kri fi tóg nĩ nĩ, hã ra tóg kusũg jẽ, fi mẽg ti. Vẽnh jygji tóg fi mẽg kri ránrán kÿ nÿtĩ, kÿ tóg vẽn kri tÿ rũm ke kÿ jẽ, vẽn jygjy rágrá tÿ. Vẽn jygjy ên tóg Topẽ to vĩ kónãn kÿ nÿtĩ. Fi mẽg vÿ ã pir ra krĩ tÿ 7 (ke) nĩ, nĩka tÿ 10 (ke) ti nĩ gé.

⁴ Ûn týtá ên fi vÿ kur kusũg tu kÿ nĩ nĩ, kur kósóg pẽ. Ouro tu fi tóg nĩ gé, pó sĩnvĩ, pérola. Ouro tÿ copo mãn kÿ fi tóg nĩ nĩ. Hã ra tóg nén ù kórég kar tÿ fór jẽ, nén ù kavéj kar tÿ, copo ti. Fi tÿ vẽn jykre pãno han mũ to ken hã vẽ.

⁵ Fi jiji vÿ fi kakã ki rán kÿ nĩ, ù tóg ã vĩ ki fi jyjy tag mẽ ja tũ nĩ ver. Hã ra tóg: “Babilônia hã vẽ,” he mũ, fi jiji ti. “Ûn mág vÿ tÿ inh nĩ,” he tóg. “Ûn mén (ka)mẽ kar fag mÿnh vÿ tÿ inh nĩ, ù tÿ nén ù kavéj kar han tĩ ag mÿnh vÿ tÿ inh nĩ, êprã, ag tÿ inh jykre han kÿ,” he tóg mũ, fi jyjy ti.

⁶ Hã ra fi tóg kron ky ter nĩ, fi tỹ ù tỹ Topẽ ki ge ky nỹtĩ ag kyvénh kron ky. Û tỹ hẽn ri ke ag kãgtén ja ag tóg nĩgtĩ, Jesus tigrĩn, ag tỹ Jesus tovãnh sór tũ tigrĩn, hã ra fi tóg ag kyvénh kron kãn ja nĩ.

Inh mỹ tóg e tĩ, sỹ fi ve ky.

⁷ Ky Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tóg inh mỹ: “mỹ ã mỹ e?” he mũ. “Nhỹ ã mỹ fi kãmén, fi mẽg tỹ mĩg ti ke gé, fi mẽg krĩ tỹ 7 (ke) ẽn, fi mẽg nĩka tỹ 10 (ke) ẽn, fi tỹ kri nĩ jafã ẽn ti,” he tóg, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti.

⁸ “Fi mẽg tag vỹ vãsỹ jẽ ja nĩgtĩ. Ûri tóg ki tũ nĩ, hã ra tóg kãnhtar nũgme tá kãkutẽnh ke mũ, Topẽ tỹ ti kókén pẽ han jé. Ky tóg ẽprã ke ag mỹ e tĩnh mũ, ag tỹ fi mẽg tag venh ken ky, ùn jygjy tỹ Topẽ livro ki rán ky nỹtĩ tũ ag mỹ. Topẽ tỹ nén (ũ) kar han to hã tóg ag rán ja tũ nĩ, ky ag tóg rĩnrĩr ke tũ nỹtĩ. Ẽn ag mỹ tóg e tĩnh mũ, ag tỹ fi mẽg tỹ mĩg ven ky. Vãsỹ tóg nĩ ja nĩgtĩ, ky tóg ver ki tũ nĩ, hã ra tóg kejẽn kãtĩg mãn ke mũ ha.

⁹ Topẽ tỹ ùn kanhrãn mũ ẽn ag hã vỹ fi mẽg to jykrén ke mũ. Ti krĩ tỹ 7 (ke) vỹ tỹ pãnónh tỹ 7 (ke) nỹtĩ. Pãnónh ẽn kri fi tóg nĩ nĩ, ùn tỹtã kórég ẽn fi. Pã'i tỹ 7 (ke) to ke vẽ gé, hã ra, ti krĩ tỹ 7 (ke) ẽn ti.

¹⁰ Pã'i tỹ 5 (ke) vỹ hur tũg, ùn pir vỹ ùri nĩ nĩ, ùn pir ù vỹ kar ky kãtĩg ke mũ gé. Ti kãtĩg ken ky tóg nĩg sĩ pẽ han ke mũ, ù tỹ ẽgno ẽn ti.

¹¹ Fi mẽg tag, ù tỹ vãsỹ nĩ ja kar ky ùri kã nĩ tũ ẽn vỹ tỹ pã'i ù nĩ gé. Pã'i tỹ 8 he mũ vỹ tỹ ti nĩ. Pã'i tỹ 7 (ke) ẽn mré ke vỹ tỹ ti nĩ gé. Topẽ vỹ ti tỹ tũ' henh ke mũ gé.

¹² Ti nĩka tỹ 10 (ke) vỹ tỹ pã'i tỹ 10 (ke) nỹtĩ gé. Ẽn ag vỹ ver kãmũ tũ nỹtĩ. Fi mẽg mré ag tóg tỹ pã'i nỹtĩnh ke mũ, hã ra ag tóg nĩg sĩ pẽ han ke mũ gé.

¹³ Jagně mré ag tóg vėnh jykre pir han ke mũ, pã'i tag ag, fi mẽg ẽn mré. Fi mẽg mẽ ag tóg vėnh vin ke mũ.

¹⁴ Cordeiro ẽn kato ag tóg vãsãnsãn ke mũ. Hã ra cordeiro tóg ag tỹ hẽn ri kenh ke mũ, ti mré ke ag mré, ù tỹ ti tovãnh ja tũ ag mré, ùn kupręg kỹ nỹtĩ ag mré. Kỹ cordeiro ẽn vỹ tỹ pã'i kar kri ke jẽ. Pã'i mág ag kar kri tỹ pã'i ti jẽ mỹr," he tóg inh mẽ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti.

¹⁵ Kỹ tóg inh mẽ: "goj ve ja ã nĩ gé," he mũ. "Goj ẽn tá fi tóg nĩ, ùn týtá kórég ẽn fi. Povo kar to ken hã vẽ, hã vỹ: goj, he mũ, ẽprã ke kar to ken hã vẽ, nação kar to ken hã vẽ, vỹrmỹ vỹ nỹtĩ ag kar to ken hã vẽ gé, hã vỹ: goj, he mũ," he tóg.

¹⁶ "Kỹ fi mẽg vỹ ti nĩka tỹ 10 (ke) ẽn mré (tóg) fi to kórég tãvĩ nỹtĩnh ke mũ. Fi tũ kunũnh kãn jé ag tóg ke mũ, fi kur mré hã, kỹ fi tóg kator nĩnh ke mũ, ùn kórég ẽn fi. Fi nĩ ko jé ag tóg ke mũ gé, kỹ ag tóg fi pũn ke mũ gé.

¹⁷ Ag tỹ ki kagtĩg ra Topẽ tóg ag krĩn tĩ, ag vatánh tá, kỹ ag tóg Topẽ tỹ ag mẽ fi to vėnh jykre nĩv ẽn hã han tĩ. Topẽ tỹ ag krĩn kỹ ag tóg jagně mré vėnh jykre pir hã han tĩ, kỹ ag tóg fi mẽg mẽ vėnh vin tĩ gé, pã'i tỹ 10 (ke) ẽn ag. Gen kỹ ag tóg nén kar kãnkãn ke mũ ẽn pětẽm ke mũ, Topẽ tỹ vãsỹ tó ja ẽn kar ti," he tóg, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti.

¹⁸ "Kỹ ùn týtá kórég ẽn fi, ã tỹ ùn vėg mũ ẽn fi vỹ tỹ cidade mág ẽn nĩ. Ẽprã pã'i kri ke kar fi nĩ," he tóg inh mẽ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ẽn ti.

18

Babilônia tỹ tũ' he

¹ Kar k̄y sóg Topē t̄y jēnē jafā ū vэг m̄u gé. Kanhkā tá tóg kātére m̄u. Tar pē tóg jē, jēngrē tóg jē gé, k̄y ti jēngrē tóg kurā han m̄u, ēprā, Topē t̄y jēnē jafā ēn ti.

² Ēn v̄y prēr m̄u. “!..Kókén k̄y ti n̄y ha..!” he tóg m̄u, prēr k̄y. “!..Babilônia v̄y kókén k̄y n̄y, cidade mág ēn ti..!” he tóg. “!..Japo ag, vēnh jagrē kórég ag v̄y tá ēmā n̄yti ha..! Jēsī kavéj kar, sēsī kórég kar v̄y tá n̄yti ha, cidade jy ró ēn kāmī..!”

³ Ēprā ke kar v̄y cidade ēn jykre han ja n̄igte..! K̄y tóg ag t̄y ū mré n̄y kónān ēn ri ke ne..! Vinho kron mág ri ke ti ne..! cidade ēn jykre ti..! Ēprā pā'i ag v̄y tá vēnh jykre han ja n̄igte..! K̄y tóg ūn t̄ytá kórég fī mré n̄y ri ke n̄i, ag jykre kórég ti..! Nén ū vender he t̄i ag v̄y cidade ēn tigrīn rico n̄yti ja n̄igte..! tá ke ag t̄y rico tāvī ja n̄ytīn ká..! Hā ra tóg kókén k̄y n̄y ha..!” he tóg, prēr k̄y, Topē t̄y jēnē jafā ti.

⁴ K̄y sóg kanhkā tá vēnh v̄i ū mēg m̄u gé, ū t̄y Topē ki ge k̄y n̄yti ag m̄y tóg: “m̄u jé ha,” he m̄u, ū t̄y kanhkā tá v̄i m̄u ēn ti. “Cidade tá k̄apam̄nī, ke t̄u n̄i m̄u ra ājag tóg ag mré Topē v̄i mranh ke m̄u, k̄y Topē tóg ag mré ājag vóg kónān ke m̄u gé, ti t̄y cidade kókén ken k̄y,” he tóg, ū t̄y kanhkā tá v̄i m̄u ti, ū t̄y Topē ki ge k̄y n̄yti ag m̄y. Cidade ēn kókén ke to hā tóg ag m̄y tó m̄u.

⁵ “Topē v̄y ag jykre pāno ve k̄ān, k̄y tóg k̄ā jatu t̄u n̄i. Ag t̄y Topē v̄i mranh v̄y e tāvī n̄yti, k̄y ti p̄ānfi tóg kanhkā pētēm m̄u, ag t̄y Topē v̄i mranh p̄ānfi ti.

⁶ Ag t̄y ājag m̄y nén han ja ēn ri ke han n̄i, ag m̄y,” he tóg, ū t̄y Topē ki ge k̄y n̄yti ag m̄y. “Ag t̄y ājag m̄y ti kórég pir han k̄y ag m̄y ti kórég régre han n̄i, vēnh kato. Ājag m̄y ag tóg ti kron jafā kórég ven ja n̄i. Ag

mỹ ti kron jafã kórég ven régrég nĩ.

⁷ Sĩnvĩ ja ag nỹtĩ, tỹ nén ù mág ja ag nỹtĩ. Ag jagtar han nĩ, ag sĩnvĩ tag to. Ag jagtar han nĩ, ag tỹ nén ù mág tag to, ù tỹ nén ù mág tũ ag jagtar han nĩ gé, ag mré. “Ûn mág vỹ tỹ ěg nỹtĩ,” he ag tóg mũ. “Û pi(jé) ěg jagtar han ke mũ,” he ag tóg mũ.

⁸ Hã ra ag tóg vãhã venh ke mũ, ag jagãgtar ke ti, ag vêsýrénh ke ti, ag vãnhprãg ti, kỹ tóg ag tỹ vãnh kaga jagy han ri ke nĩ sir. Kurã pir ki ag tóg tag ve kãn ke mũ, kỹ ag tóg pĩ ki kãgter ke mũ. Topẽ hã vỹ ag vóg kónãn ke mũ, pã'i mág ti. Tar pẽ ti jẽ nĩ mỹr, Topẽ ti,” he tóg, ù tỹ kanhkã tá vỹ mũ ti, ù tỹ Topẽ ki ge kỹ nỹtĩ ag mỹ.

⁹ Kỹ ěprã pã'i ag vỹ venh ke mũ, cidade nĩja ti. Cidade ki ke ag mré tóg ag mỹ sér nĩ ja nĩgtĩ. Ag mré ag tóg nén (ũ) kar vigve ja nĩgtĩ, kỹ tóg ag tỹ fag mré nỹ ri ke nĩ ja nĩ, ag tũ mág ěn ti. Cidade pũr nĩja ve jé ag tóg ke mũ ha, kỹ ag tóg fỹnh mũ, jagtar ke mũ.

¹⁰ Kuvar há tá ag tóg nỹtĩnh ke mũ, ag kanẽ jur kỹ, ag tỹ cidade ki ke ag vãnhprãg jagy mẽ kỹ. Kỹ ag tóg jagtar kỹ: “jagy tâvĩ tóg tĩ,” henh ke mũ sir, pã'i ag. “Éhé tâvĩn ja ti nĩ, cidade tỹ Babilônia tag ti, tar pẽ ja ti nĩ. Hã ra ag tóg hora pir ki ti kókén kãn,” he jé ag tóg ke mũ, pã'i ag.

¹¹ Kỹ nén (ũ) vender he nỹtĩgtĩ ag vỹ jagtar kỹ fỹnh ke mũ gé, cidade tũ to. Tá ag tóg nén (ũ) tỹ hẽn ri ke ve ja nĩgtĩ,

¹² ouro ti, prata ti, pó sĩnvĩ ti, pérola ti, pyrfé tỹ kur ti, kur tỹ seda ti, kur kusũg ti, kur kusũg sá ti, ka kaja e ti, elefante jã tỹ nén han mũ ti, ka sĩnvĩ tỹ nén han mũ ti, ferro tỹ nén han mũ ti, ferro kusũg

tỹ nén han mũ ti, pó tỹ mármore tỹ nén han mũ ti,
 13 canela ti, vễjên ger há ti, ka jênjo pũn kỹ ger há
 tỹ incenso ti, ka jênjo pũn kỹ ger há tỹ mirra ti, vễnh
 mũ tĩn jafã ti, vinho ti, azeite ti, farinha ti, trigo ti,
 monh ti, carneiro ti, cavalo ti, carroça ti, ùn gré ag,
 ùn tỹtã fag mré hã. Tag kar tỹ ag tóg negocio hyn
 han tĩ ja nĩgtĩ, vender he nỹtĩgtĩ ag, hã ra tóg tũ tĩ
 ha.

14 Kỹ nén ù vender he nỹtĩgtĩ ag tóg jagtar kỹ tag
 tónh ke mũ, ha mẽ. “Nén kar ve ja êg tóg nĩgtĩ,
 cidade tá, kỹ tóg êg mẽ sér nĩ ja nĩgtĩ. Riqueza ên
 tóg tũ' he kãn. Û tóg nén kar ên to ên mãn ke tũ nĩ
 ha. Ve mãn ke tũ êg tóg nĩ ha, nén (ũ) kar ên ti,” he
 jé ag tóg ke mũ, nén (ũ) vender he nỹtĩgtĩ ag.

15 Kỹ ag tóg kuvar há tá nỹtĩnh mũ. Cidade ên tá
 negocio han to ag tóg vễnh han ja nĩgtĩ, hã kỹ tóg
 ag mẽ e tĩ. Tãtã nỹtĩn kỹ ag tóg jũrũn ke mũ, ag tỹ
 cidade tá ke ag jagãgtar ve kỹ. Fỹ jé ag tóg ke mũ,
 vễsỹrénh jé ag tóg ke mũ.

16 Kỹ ag tóg: “jagy tãvĩ tóg nĩ,” henh ke mũ. “Hã
 tãvĩ ja ag nỹtĩ, cidade tag ki ke ja ag. Kur sĩnvĩ rĩnh
 ja ag tóg nỹtĩ, pyrfé tỹ kur, kur kusũg, kur kusũg sã.
 Ouro rĩnh ja ag tóg nỹtĩ, pó sĩnvĩ, pérola.

17 Hora pir ki ag tóg tũ' he kãn ja nĩ, ag tỹ nén (ũ)
 kar mré hã,” he jé ag tóg ke mũ gé, nén ù vender he
 nỹtĩgtĩ ag.

18 Kỹ barco to pã'i ag vỹ nỹtĩnh ke mũ gé, goj kri
 mũ mũ kar ag, barco ki rĩr tĩ kar ag, ù tỹ goj kri
 rãnrãj mũ kar ag ke gé. Tãtã nỹtĩ kỹ ag tóg cidade
 nĩja ên ve kỹ (ag tóg) prẽnprêr mũ sir. “Cidade ên ri
 ke ve mãn ke tũ êg tóg nĩ ha,” he jé ag tóg ke mũ.

19 Kỹ ag tóg ga funfur tỹ vễnh kri vãm ke mũ sir,

ag mÿ e tĩn kÿ. Fÿ jé ag tóg ke mÿ, vêsÿrénh jé ag tóg ke mÿ. “Jagy tãvĩ tóg tĩ,” he jé ag tóg ke mÿ. “Há tãvĩ ja ag nÿtĩ, cidade tag ki ke ja ag. Vênh kar vÿ ag tũ mãn kÿ vênh hyn han ja nĩgtĩ, ù tÿ barco kãmĩ goj kri mũgtĩ ag. Kÿ tóg jagy tãvĩ tũ. Hora pir ki tóg tũ' he kãn ja nĩ,” he jé ag tóg ke mÿ gé, goj kri mũgtĩ ag.

20 “Kanhkã tá nÿtĩ kar'. Mÿ sér nÿtĩmnĩ. Topê ki ge kÿ nÿtĩ kar', mÿ sér nÿtĩmnĩ. Apóstolo kar', Topê vĩ tó tĩ kar', mÿ sér nÿtĩmnĩ. Tũ' he kãn ag huri, cidade ên tá ke kar ag. Topê vÿ hur ag vóg kónãn, ag tÿ ãjag vóg kónãn ja tugrĩn.”

21 Kÿ Topê tÿ jênê jafã tar ù tóg pó mág vãg mÿ. Kra tÿ pó ri ke ti nĩ, pó mág ên ti. Kÿ tóg goj nig ki ti fón mÿ, jũ kÿ, kÿ tóg: “isÿ pó fón mÿ tag ri ke ti nĩnh mÿ, cidade tÿ Babilônia kókén ti,” he mÿ. “Kókén kãn kÿ tóg nĩ. Û tóg ti ve mãn ke tũ nĩ ha, cidade ti.

22 Kãki ag tóg harpa kyn mãn ke tũ nÿtĩ ha, tÿnh mãn ke tũ ag nĩ ha, vãn tÿ vãkyr ên kyn mãn ke tũ ag nĩ ha, trombeta ti ke gé. Vãkyr mẽ mãn ke tũ êg nĩ ha, cidade tÿ Babilônia tá. Û tóg ki rãnrãj mãn ke tũ nĩ ha, ù tóg ki nĩ mãn ke tũ nĩ ha. Û tóg ki tynyn mãn ke tũ nĩ gé.

23 Û tóg ki lampião grug mãn ke tũ nĩ ha. Û tóg ki vênh prũg to festa han mãn ke tũ nĩ gé. Há tãvĩ ja ag nÿtĩ, tá nén (ũ) kar vender he nÿtĩgtĩ ên ag, kÿ vênh kar vÿ ag vĩ jêmê ja nĩgtĩ. Povo kar krĩn kónãn ja ag tóg nĩgtĩ, kujá tÿ êg mÿ ón tĩ ên ri ke han ja ag tóg nĩgtĩ.

24 Topê vĩ tó tĩ ag kãgtén ja ag tóg nĩgtĩ, cidade ên tá ke ag, Topê ki ge kÿ nÿtĩ ag kãgtén ja ag tóg nĩgtĩ. Ên hã tá tóg vênh ven ja nĩ, ag tÿ ùn kãgtén

mũ kyvénh kar ti. Hã ky ag tóg ag kar kyvénh kajãm kãn ke mũ,” he tóg mũ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tar ên ti.

19

¹ Kĩ sóg kanhkã tá nén ù mẽg mũ gé sir, hã ra tóg ù tỹ hên ri ke ag jãn mẽg nĩ. Jãn ky ag tóg cidade ên to tag tó mũ, ha mẽ. “Topẽ mỹ vĩ há han nĩ. Topẽ ne êg krenkren han ki kanhró nĩ'. Ti hã ne tỹ ùn mág nĩ'. Ti hã ne tar jẽ'.

² Ti tỹ nén han mũ vĩ kuryj kar nỹ. Ûn týtá kórég ên fi vóg kónãn tóg huri. Êprã ke kar kókén ja fi tóg nĩ, fi jykre pãno tỹ. Topẽ vĩ fi vóg kónãn, fi tỹ ti rãnrãj han tĩ ag kãgtén ja nĩn kỹ,” he ag tóg, kanhkã tãn ag, cidade tỹ Babilônia to.

³ Kĩ ag tóg jãn mãn kỹ tag tó mũ gé, ha mẽ. “Topẽ mỹ vĩ há han nĩ. Cidade ên pũr nĩa vĩ kanhkã ra tãpny mũ. Tũ' henh ke tũ ti nĩ, nĩa ên,” he ag tóg mũ gé, jãn kỹ, kanhkã tãn ên ag.

⁴ Kĩ kófa tỹ 24 (ke) ên ag tóg mũg ke kãn mũ, nén nẽ tỹ 4 (ke) ên ag mré hã. Topẽ mỹ ag tóg: “Topẽ vĩ tỹ ã nĩ,” he mũ, ù tỹ nĩgia sĩnvĩ kri nĩ ên mỹ. Kĩ ag tóg: “hã vẽ,” he mũ gé. “Topẽ mỹ vĩ há han nĩ,” he ag tóg mũ, jamã hár(a).

Cordeiro vẽn prũg

⁵ Kĩ nĩgia sĩnvĩ ên tá vẽn vĩ tóg mẽ há tĩ gé. “Û tỹ Topẽ mỹ rãnrãj tĩ’,” he tóg. “Û tỹ Topẽ kamẽg tĩ’,” he tóg. “Ûn mág’,” he tóg. “Ûn kãsir’,” he tóg. “Topẽ mỹ vĩ há han, ajag kar,” he tóg, vẽn vĩ ên ti.

⁶ Kĩ sóg ù tỹ hên ri ke ag jãn mẽg mũ gé. Tỹ tóg sa krog vĩ mẽ tĩ, tỹ tóg ta tỹ tỹrỹr he mẽ tĩ gé, ag jãn ti. Jãn ky ag tóg tag tó mũ, ha mẽ. “Topẽ mỹ vĩ há han

nĩ,” he ag tóg. “Û tỹ nén ù kar han ki kanhró nĩ ěn tóg tỹ pã'i mág pẽ jẽ, ěg pã'i mág ti, Topẽ ti.

⁷ Kĩ tóg ěg mỹ sér tãvĩ tĩ. Vĩ sér han jé ěg tóg ke mũ ha. “Tỹ ti ùn mág pẽ jẽ,” he jé ěg tóg ke mũ gé. “Cordeiro tỹ vãhã prũg ke nẽ ha. Ti prũnh ke fi vỹ vẽn ĩ kãn huri.

⁸ Ā kur kupri ěn tu kũ fi tóg jẽ nĩ, fi kur jẽngrẽ ěn,” he ag tóg, ùn e ag, jãnjãn kũ. Fi jykre tãg to ken hã vẽ, hã vỹ: fi kur kupri jẽngrẽ, he mũ, fi tỹ Topẽ jykre há ěn han kũ nĩ hã vẽ. Û tỹ Topẽ ki ge kũ nỹtĩ kar ag to ken hã vẽ, hã vỹ: cordeiro prũnh ke, he mũ.

⁹ Kĩ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tóg inh mỹ: “inh vĩ tag rán nĩ,” he mũ. “Û tỹ hẽn ri ke ag tóg cordeiro prũg tỹ festa konh ke mũ. Topẽ vỹ ù tỹ ti festa ko mũ ag kar ve há han mũ,” he tóg. Kĩ tóg: “Topẽ tỹ tón hã vẽ,” he mũ gé. “Hã ra Topẽ tóg ón vãn ĩngtĩ,” he tóg, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti.

¹⁰ Kĩ sóg ti krẽm mũg ke mũ, sỹ ti mỹ: “Topẽ vỹ tỹ ã nĩ,” he jé. Hã ra tóg inh mỹ: “ke tũg ra,” he mũ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ěn ti. “Topẽ mỹ rãnrãj han jafã vỹ tỹ inh nĩ, ã ri ke, ã kanhkã ag ri ke, ù tỹ Jesus tỹ ki hã tó mũ ki króm mũ ěn ag kar ri ke sóg nĩ, Topẽ rãnrãj han kũ,” he tóg. “Topẽ hã mỹ: Topẽ vỹ tỹ ã nĩ, hemnĩ,” he tóg inh mỹ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ěn ti.

Topẽ vĩ tó tĩ ag vỹ Jesus tỹ ki hã tó mũ ěn hã kãmén tĩ.

Û tỹ cavalo kupri kri nĩ

¹¹ Kĩ sóg kanhkã róm kũ nỹ vég mũ. Cavalo kupri vỹ tá jẽ nĩ. Û tỹ ti kri nĩ jyjn hã vỹ: “ùn ón vãn ĩ,” he mũ. “Û tỹ nén (ũ) há to krónh ke vãn ĩ,” he tóg mũ gé, ti jiji ti. Ti hã vỹ jykre kuryj nĩ, ù tỹ cavalo

kupri kri nĩ ěn ti, kŷ tóg ki hã tó tĩ gé. Nén ũ há hã to tóg vãsãn ti gé.

¹² Ti kanĕ vŷ tŷ pĩ gru ve nĩ. Ti krĩ tógfĩ vŷ e nŷtĩ. Ti kri ti jyjy tóg rán kŷ nĩ, hã ra ũ pi(jé) ti jiji ki kanhró nŷtĩ'. Ti hã vŷ ã pir mŷ ã jyjy ki kanhró nĩ'.

¹³ Ti kur vŷ kyvénh nĩ. Ti to ag tóg: “Topĕ vĩ,” he tĩ.

¹⁴ Kanhkã tá soldado ag tóg ti nón kãmũ mũ. Cavalo kupri kri ag tóg kãmũ mũ, kanhkã tân ag, ti soldado ag. Kur kupri rĩnh kŷ ag tóg kãmũ mũ.

¹⁵ Ũ tŷ ag jo tĩ mũ ěn jĕnkã tá rógro jã régre tóg kãkutĕ mũ. Rógro tag tŷ tóg povo kar ag tŷ hĕn ri kenh ke mũ. Tŷ ag kri jĕ kŷ tóg vĕnh jykre tar han ke mũ, ag to. Uva jĕgmĩ jafã tá tóg jĕgmĩnh ke mũ, uva ti, hã vŷ: Topĕ tŷ vĕnh kar to jũ jagy han mũ, he mũ, hã vŷ: uva jĕgmĩ, he mũ.

¹⁶ Ti kur ki tag tóg rán kŷ nĩ, ha mĕ. “Pã'i kar ag kri pã'i,” he tóg, vĕnh rán ki. “Ũn mág kar ag kri ke,” he tóg mũ gé, vĕnh rán ki. Ti kre ki tóg rán kŷ nĩ gé.

¹⁷ Kŷ sóg Topĕ tŷ jĕnĕ jafã ũ vég mũ gé. Rã kri tóg jĕ nĩ. Kŷ tóg sĕsĩ kar jé prĕr mũ, jĕsĩ tŷ kanhkã krĕm tĕgtĕ tĩ ag kar. Jamã hár(a) tóg ag mŷ: “!..kuneg..!” he mũ. “!..Vĕnh mãn kãmũ jeg..!” he tóg. “!..Topĕ tŷ festa konh kãmũ jeg..!”

¹⁸ Pã'i kãgter konh kãmũ jeg..! Soldado to pã'i ag, soldado ag, cavalo ag, ũ tŷ cavalo kri mũgtĩ ag, ũ tŷ tŷ camarada nŷtĩ ag, ag patrão ag, ũn mág ag, ũn kãsir ag, ĕprã ke kar ag kãgter mũ nĩ konh kãmũ jeg..!” he tóg, Topĕ tŷ jĕnĕ jafã ti, sĕsĩ ag kar jé prĕr kŷ.

¹⁹ Kŷ sóg goj kãtá mĭg ěn ve mãn mũ gé, ĕprã pã'i kar ag ke gé, ag soldado ag mré hã. Vĕnh mãn kŷ

ag tóg nýtí, ag tỹ ù tỹ cavalo kupri kri nĩ ěn kato vāsānsān jé, ag tỹ ti krēm ke ag kato vāsānsān mág han jé.

²⁰ Kỹ ag tóg mĩg ěn ség mũ, ù tỹ ón kỹ Topě vĩ tó tĩ ěn ag mré hã, ù tỹ mĩg rĩnve nén ve vānh tỹ hěn ri ke hyn han ja ěn ti. Ti tỹ milagre hyn han tugrĩn ù tỹ hěn ri ke ag tóg ti vĩ kri nĩm ja nĩgtĩ. Ti tỹ ag krĩn kónān hã vĕ, ù tỹ ti rá tỹ ránrán kỹ nýtí kar ag, ù tỹ ti kãgrá to: “Topě vĕ,” he mũ kar ag. Kỹ ù tỹ mĩg ěn ség mũ ag tóg pĩ gru fir ki ti fón mũ, pĩ mág pĕ ki, ù tỹ ón kỹ Topě vĩ tó tĩ ěn mré hã. Ag rĩnrĩr hã ra ag tóg pĩ grug fir ěn ki ag vām mũ, ag sigse kỹ. Pó tỹ enxofre pũr nĩja ěn ki ag tóg vām mũ, vān pũr nĩja ri ke ěn ki.

²¹ Ag soldado ag kãgtén ag tóg mũ gé sir, rógro tỹ, rógro tỹ ù tỹ cavalo kupri kri nĩ ěn jĕnkã tá kãkutĕ mũ ěn ti. Kỹ jĕsĩ kar ag tóg vĕnh fãn mũ sir, ùn kãgter mũ ag nĩ kon kỹ.

20

Satanás tỹ prỹg tỹ mil (ke) ki se kỹ jĕ

¹ Kỹ sóg Topě tỹ jĕnĕ jafã ù vég mũ gé sir. Kanhkã tá tóg kãtére mũ, Topě tỹ jĕnĕ jafã ti. Nũgme jãnkã nĩfénh jafã vyn kỹ tóg kãtére mũ, ti chave ti. Ferro tỹ corrente vãg tóg mũ gé.

² Ěn vỹ mĩg fĕr ěn ség mũ, hã vỹ: pỹn ve tỹ ùn ve fag krĩn kónān mũ, he mũ, hã vỹ: Japo, he mũ, hã vỹ: Satanás, he mũ, mĩg fĕr ěn ti. Ěn se kỹ tóg ferro tỹ ti mrĩnh mũ sir. Kỹ tóg se kỹ jĕ nĩ, prỹg tỹ mil (ke) ki.

³ Nũgme ki tóg ti fón mũ sir, mĩg fĕr ti tỹ, Topě tỹ jĕnĕ jafã ěn ti, kỹ tóg nũgme jãnkã nĩfénh há han mũ

sir, chave tỹ. Kỹ mĩg fěr ěn tóg povo ag krĩn kónãn mãn ke tũ nĩ ha ver, prỹg tỹ mil (ke) ki. Prỹg tỹ mil (ke) tag tỹ tũ' hen ký ag tóg ver ti kavãn sĩ han mãn ke mũ, mĩg fěr ti.

⁴ Kỹ sóg nĩgja sĩnvĩ tỹ hẽn ri ke vigvég mũ. Ủ tỹ kri nĩgnĩg ký nỹtĩ ag vỹ tỹ pã'i nỹtĩ, ag tỹ vẽn kar jykre tugnỹm ke to pã'i. Kỹ sóg ěpra ke kuprĩg tỹ hẽn ri ke ag vigvég mũ gé, ag tỹ ũn kãgtén ja ěn ag kuprĩg. Ag tỹ vẽn kar mỹ Jesus kãmén ja tugrĩn ag tóg ag kãgtén ja nĩ, ag tỹ Topě vĩ tó tugrĩn. Mĩg ěn to ag tóg: “Topě vẽn,” he ja tũ nĩgtĩ, ti kãggrá to ke gé. Mĩg rá ěn tỹ ag tóg vẽn rán ja tũ nĩ gé, ag kakã ki, ag nĩgé pãnĩ ki ke gé. ěn ag vỹ tỹ Cristo mré pã'i nỹtĩnh ha, prỹg tỹ mil (ke) ěn ki.

⁵ Vẽnser ũ ag vỹ ver rĩnrĩr mãn ke tũ nĩ. Prỹg tỹ mil (ke) ěn tỹ tũ' hen ký ag tóg kejẽn rĩnrĩr mãn kãn ke mũ. Ủ tỹ Cristo mré tỹ pã'i nỹtĩ tag ag vỹ rĩnrĩr vén ke mũ.

⁶ Ủ tỹ rĩnrĩr vén mũ mỹ tóg vĩ há han ke mũ, Topě ti. Topě tũ vỹ tỹ ag nỹtĩ. Kãgter mãn ke tũ ag tóg nỹtĩ ha. Topě tũ ki rĩr jé ag tóg ke mũ, Cristo tũ ki ke gé. Prỹg tỹ mil (ke) ki ag tóg tỹ pã'i nỹtĩnh mũ, Cristo mré hã.

Satanás kutě

⁷ Kejẽn prỹg tỹ mil (ke) ěn tóg tũ' he mũ. Kỹ ag tóg Satanás ěn kavãn sĩ han mãn ke mũ.

⁸ Kỹ tóg tĩ mũ, povo tỹ Gogue ag mré Magogue ag krĩn kónãn jé, tãtá, ga fyr tá, Satanás ti. E tãvĩ ag nỹtĩ, goj fyr tá rỹnhřj ri ke ěn ag, goj kafã tũ fyr tá rĩnhřj ri ke ěn ag. Ag vẽn mãn kãn han jé tóg ke mũ, Satanás ti.

⁹ Kĩ ag tóg tá kãmũ mũ, ùn e tãvĩ ãn ag. Û tỹ Topẽ ki ge kỹ nỹtĩ ag kato ag tóg kãmũ mũ, cidade ãn kato, Topẽ tỹ cidade to há nĩ ãn kato. Ag tỹ ag tỹ tũ' he kãn sór vễ. Hã ra pĩ tóg kanhkã tá kãtère mũ, kỹ tóg ag kãgtén mũ. Û tỹ Topẽ ki ge kỹ nỹtĩ ag tỹ tũ' he sór mũ ãn ag kãgtén tóg mũ, pĩ ti.

¹⁰ Japo ãn, ù tỹ ag mỹ ón mũ ãn fón pẽ han ag tóg mũ, pĩ grug fir ãn ki, pĩ mág pẽ ãn ki, pó tỹ enxofre pũr nĩja ãn kãki, vãn pũr nĩja ri ke ãn kãki. Goj kãtã mĩg ãn vỹ tá nĩ ha, pĩ grug fir ãn kãkã, kar kỹ ón kỹ Topẽ vĩ tó tĩ ãn ti ke gé. Pĩ grug fir ãn kãki ag tóg nỹtĩ, tá kãpa mãn ke tũ pẽ ag tóg nỹtĩ ha. Tá ag jagtar tãvĩ nỹtĩ ha.

Vẽnh kar jykre tugnỹm ke kurã

¹¹ Kỹ sóg nĩgja mág pẽ vэг mũ gé, nĩgja kupri. Û tóg kri nĩ nĩ. Tĩ rĩnve ga tóg tũ' he mũ vãhã, kanhkã ti ke gé. Vẽnh ven mãn tũ tóg nỹtĩ ha, kanhkã mré ga ti.

¹² Kỹ sóg vễser kar vigvэг mũ, ùn mág ag, ùn kãsir ag ke gé. Nĩgja kupri ãn jo ag tóg nỹtĩ. Kỹ livro vỹ tá nỹtĩ gé. Livro ãn kygvãg ag tóg mũ. Vẽnh kar jykre vỹ livro ãn ki rãnrán kỹ nỹtĩ. Kỹ livro ù vỹ tá nĩ gé, ãn kavãg ag tóg mũ gé. Û tỹ rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ ag jygjy vỹ livro ãn ki rãnrán kỹ nỹtĩ. Kỹ Topẽ tóg vễser kar jykre tugnỹm ke mũ, kỹ tóg ag mỹ ag tỹ nén venh ke mũ ti tónh ke mũ. Ag tỹ ãjag tỹ nén han ja kajãm ke vễ, ag tỹ ãjag jykre tỹ livro ki rãnrán kỹ nỹtĩ ãn kajãm kãn ke vễ.

¹³ Û tỹ goj ki kãgter mũ ag vỹ tá nỹtĩ gé, ù tỹ vễser jamã tá nỹtĩ ag kar ti. Vẽnh kar vỹ tá nỹtĩ. Ag tỹ nén han mũ kar kajãm kãn jé ag tóg ke mũ ha.

14 Kĩ ù vỹ ter mǎn ke tũ nĩ ha. Ęg ter ke tag vỹ hur tũg. Ủ tỹ pĩ grug fir ẽn kǎki vǎr ke tag ag vỹ kǎgter ri ke han ke mũ, kỹ tóg ag kǎgter pẽ han ri ke nĩ sir, ag tũg pẽ han tũ ra.

15 Kỹ ùn jygji rǎn kỹ nỹtĩ tũ ẽn ag vỹ pĩ grug fir ẽn kǎki vǎr kǎn ke mũ, ùn jygji tỹ Topẽ livro ki rǎnrǎn kỹ nỹtĩ tũ ẽn ag.

21

Kanhkǎ tǎg mré ga tǎg

1 Kỹ sóg kanhkǎ tǎg vég mũ gé, ga tǎg ke gé. Kanhkǎ ve ẽn tóg hur tũg, ga ve ẽn ke gé, goj ti ke gé.

2 Kỹ sóg Topẽ tỹ cidade tag, Jerusalém tǎg tag vég mũ gé. Kanhkǎ tá tóg kǎtére mũ, Topẽ tá, cidade tǎg tag ti. Cidade sǎnvĩ han ja ag tóg nĩgtĩ, kỹ tóg ag tỹ tá vẽn prũg to festa han ke nĩ ve nĩ. Cidade sǎnvĩ tóg ùn prũnh ke fi sǎnvĩ ri ke nĩ, fi tỹ ǎ mén ke ti jǎvǎnh kỹ.

3 Nĩgja kupri ẽn tá vẽn vĩ tóg mẽ há tĩ, kỹ tóg: “Topẽ jamǎn hǎ vẽ,” he mũ. “Topẽ tỹ ẽprǎ ke ag mré ẽmǎn hǎ vẽ,” he tóg. “Ag mré tóg nĩ nĩ ha, ti tũ vỹ tỹ ag nỹtĩnh ke mũ ha. Topẽ vỹ ag mré nĩnh mũ ha, kỹ tóg tỹ ag Topẽ nĩ sir.

4 Ag kanẽ var tỹ tũ' he kǎn jé tóg ke mũ ha. Ủ tóg ter mǎn ke tũ pẽ nĩ ha, hǎ kỹ ù tóg fe kaj nĩ mǎn ke tũ nĩ gé, jagtar ke tũm, kaganh ke tũm. Tũg ti nĩ ha, vẽn jykre si kar ti. Vẽn ven mǎn ke tũ ti nĩ ha, vẽn jykre si ti,” he tóg, vẽn vĩ ẽn ti.

5 Kỹ ù tỹ nĩgja kupri kri nĩ ẽn tóg: “nén (ũ) kar han mǎn jé sóg ke mũ ha,” he mũ. Kỹ tóg inh mỹ: “inh

vĩ tag rán nĩ,” he mũ gé. “Sỹ ki hã tó vễ. Vễnh ven kãn jé tóg ke mũ, sỹ ã mỹ nén tó mũ tag ti,” he tóg.

⁶ Kĩ tóg: “hỹ, vễnh ven kãn ti huri,” he mũ gé. “Ûn ve vỹ tỹ inh nĩ, kỹ sóg tỹ ẽgno nĩ gé. Isỹ nén (ũ) kar han to hã sóg nĩ nĩ, kỹ sóg nén (ũ) kar tũg mũ ra nĩnh mũ gé. Û tóg goj kron sór mũ. Ẽn mỹ sóg goj ven tĩ, kaja tũ ra. Isỹ ti mỹ goj ven mũ ẽn vỹ ti ter tũ han ke mũ.

⁷ Û tỹ isovãnh tũ ẽn mỹ sóg nĩm ke mũ, presente tag ti, ha mẽ: ti Topẽ vỹ tỹ inh nĩnh mũ, kỹ tóg tỹ inh kósín nĩnh mũ gé,” he tóg inh mỹ, ù tỹ nĩgja kupri kri nĩ ẽn ti.

⁸ Hã ra ù ag tóg pĩ grug fir kãki, pĩ mág pẽ ẽn kãki vár ke mũ, hã vỹ: ùn mũmẽg (ka)mẽ ag, he mũ, ù tỹ isovãnh mũ ag, he mũ, ù tỹ vễnh jykre pãno tỹ vễnh kavénh tĩ ag, he mũ, ù tỹ ù tén tĩ ag, he mũ, ù tỹ ã prũ tũ fag mré nỹgnỹ mũ ag, he mũ, ù tỹ ã mén tũ mré nỹgnỹ mũ fag, he mũ, kujá ag, he mũ, curandeiro ag, he mũ, ù tỹ vễnh kãggrá jykre mĩ mũ mũ ag, he mũ, ùn ón mũ ag, he mũ gé. Pĩ grug fir ẽn kãki tóg ag vãm kãn ke mũ, pó tỹ enxofre pũr nĩja ẽn kãki, vãn pũr nĩja ri ke ẽn kãki. Kĩ tóg ag kãgtén pẽ han ri ke nĩ sir,” he tóg, ù tỹ nĩgja kupri kri nĩ ẽn ti.

Jerusalém tãg

⁹ Kĩ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ù tóg inh ki jun mũ, ù tỹ pénky kãkã nĩ ẽn tỹ ga kri ke ag vóg kónãn mũ ẽn ag kã ù. Inh mỹ tóg: “kunĩg,” he mũ. “Cordeiro prũnh ke fi venh kãtĩg,” he tóg inh mỹ.

¹⁰ Kĩ Topẽ kuprĩg tóg inh krĩn mũ sir, kỹ sóg nén nẽ vэг mũ. Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ẽn tóg inh pére tĩ mũ, pãnónh téj (gy) kri. Pãnónh kri jẽ kỹ tóg inh mỹ

Topê tỹ cidade tãg ven mũ sir, cidade tỹ Jerusalém, he mũ tag ti, ù tỹ kanhkã tá kãtére mũ tag ti, Topê tá.

¹¹ Sĩnvĩ pẽ tóg nĩ, Topê sĩnvĩ ên ri ke ti nĩ, kókov tóg nĩ gé, pó tỹ jaspe kókov ri ke. Pó tỹ tonh vỹ tỹ ti nĩ, jaspe ti, kỹ tóg pó kókov fĩn êváj ên ri ke nĩ.

¹² Cidade jy ró tóg téj gy nỹ, vênh ra hã tóg téj gy jẽ gé. Ró ki jãnkã tỹ 12 (ke) vỹ nỹtĩ. Kỹ Topê tỹ jẽgnẽ jafã tỹ 12 (ke) ag vỹ ki rĩr nỹtĩ, jãnkã ki. Ki vênh jygyjy tóg ránrán kỹ nỹtĩ, jãnkã ki, Israel jóg'jóg ve tỹ 12 (ke) ên ag jygyjy ti.

¹³ Rã jur ja kãtá tóg jãnkã tãgtũ nĩ. Rã pur ja kãtá tóg jãnkã tãgtũ ù nĩ gé, kanhkã tãpér kãtá tóg jãnkã tãgtũ ù nĩ gé, kanhkã tãpér ù kãtá tóg jãnkã tãgtũ ù nĩ gé.

¹⁴ Pó tỹ 12 (ke) kri tóg hyn han kỹ nĩ nĩ, cidade ti. Pó ên ki vênh jygyjy tóg ránrán kỹ nỹtĩ gé, apóstolo tỹ 12 (ke) ên ag jygyjy ti, cordeiro tũ ên ag jygyjy ti.

¹⁵ Kỹ ù tỹ inh mré vĩ mũ ên, Topê tỹ jẽnẽ jafã ên tóg ti kãmun jafã vyn kỹ jẽ nĩ, ti kãmun jafã tỹ ouro ti. Kỹ tóg cidade kãmun sór mũ, cidade jy ró ti, ti jãnkã ti ke gé.

¹⁶ Péno tỹ 4 (ke) ti nĩ, cidade ti, kỹ ti tãpér vỹ ti téj ri ke nĩ. Kỹ Topê tỹ jẽnẽ jafã ên vỹ kãmun mũ sir, cidade ti, ti kãmun jafã tỹ. Quilômetro tỹ 2 mil kri 200 (ke) ti nĩ, ti tỹ téj e kỹ nỹ ki, ti tãpér ki ke gé, ti tỹ vênh ra jẽn ke gé. Vênh ri ke kar ti nĩ, ti kãmur ti.

¹⁷ Kỹ tóg cidade jy ró ên kãmun mũ gé. Ti tãpér vỹ metro tỹ 64 (ke) nĩ. Metro tag vỹ tỹ êprã ke ag kãmun jafã nĩ, hã ra Topê tỹ jẽnẽ jafã vỹ kãmun mũ, êprã ke ag kãmun jafã tỹ.

¹⁸ Ró vỹ pó tỹ tonh tỹ jaspe tỹ han kỹ nỹ. Kỹ cidade vỹ ouro tỹ han kỹ nĩ, hã ra tóg fĩn êváj nĩ,

vidro fĩn ěváj ri ke.

¹⁹ Cidade jy ró tóg pó tỹ tonh mág kri han kỹ nĩ. Pó ěn to pó tỹ tonh ũ tóg nỹtĩ gé, ũn e ag. Pó tỹ tonh mág ũ tóg tỹ jaspe nĩ, kỹ ũ tóg tỹ safira nĩ, kỹ ũ tóg tỹ ágata nĩ, jo ũ tóg tỹ esmeralda nĩ,

²⁰ jo ũ tóg tỹ sardônio nĩ, jo ũ tóg tỹ sárdio nĩ, ũ tóg tỹ crisólito nĩ, ũ tóg tỹ berilo nĩ, ũ tóg tỹ topázio nĩ, ũ tóg tỹ crisópraso nĩ, ũ tóg tỹ jacinto nĩ, ũ tóg tỹ ametista nĩ gé. 12 (ke) ti nỹtĩ, pó mág ti.

²¹ Kỹ ti jãnkã tỹ 12 (ke) vỹ pérola tỹ hyn han kỹ nỹtĩ. Jãnkã pir vỹ pérola pir nĩ mỹr, ha mẽ. Kỹ ěpry mág ěn, ěmĩn mág ěn vỹ ouro tỹ han kỹ sa, hã ra tóg fĩn ěváj nĩ, vidro fĩn ěváj ri ke.

²² Hã ra sóg Topě jo ĩn vég tũ nĩ, cidade ěn tá. Topě vỹ vĕnh kar kri nĩ, kỹ tóg nén (ũ) kar han ki kanhró nĩ gé. Topě hã vỹ cidade ěn tá ěmã nĩ, cordeiro ti ke gé, hã kỹ tóg tá ag jo ĩn tũ nĩ.

²³ Kỹ rã tóg tá tũ nĩ gé, kysã ke gé. Topě tỹ jĕngrĕ vỹ ki kurã han tĩ, kỹ tóg tá kutyg vãnh nĩ sir. Cordeiro ěn vỹ cidade ěn tá rã ri ke nĩ.

²⁴ Kỹ vĕnh kar tóg Topě tỹ cidade ki jĕngrĕg ěn tigrĩn ěvãnh há han tĩ, povo kar ag. Ěprã pã'i kar ag vỹ ģjag tỹ nén (ũ) kar gé kãmũnh mũ, ag tỹ tá vin han jé.

²⁵ Jãnkã vỹ nugnón kỹ nỹtĩ, kurã kar ki. Kutyg tũ nĩn kỹ ag tóg jãnkã nĩgfĕnh tũ nĩgtĩ.

²⁶ Povo kar ag vỹ ģjag tỹ nén (ũ) gé kãmũnh ke mũ, cidade ěn mũ.

²⁷ Hã ra nén ũ kórég vỹ kãrãnh ke tũ pĕ nĩ. Ũ tỹ vĕnh jykre pãno han mũ ag vỹ rã genh ke tũ nĩ, ũn ón mũ ag ke gé. Ũn jygi tỹ livro ki ránrán kỹ nỹtĩ ěn ag hã vỹ ra genh ke mũ. Ũ tỹ rĩr krỹg ja tũ vég

mũ ẽn ag jygjy vỹ ránrán kỹ nỹtĩ, cordeiro tỹ livro ẽn ki.

22

¹ Kỹ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tóg inh mỹ goj mág ven mũ. Goj ẽn vỹ ẽg rĩnrĩr han tĩ. Kómkóm ke ti tĩ, goj ẽn ti, pó kupri fĩn ẽváj tỹ kómkóm ke ẽn ri ke, goj ti. Goj ẽn nĩhỹg vỹ Topẽ nĩgja tá nĩ, cordeiro nĩgja ẽn tá.

² Kỹ tóg cidade kuju mĩ tĩ mũ, ẽpry mág jagma, ẽmĩn mág ẽn jagma, goj ti. Ti fyr tá ka tóg nỹtĩ, ti fyr ù tá ke gé. Ka kanẽ ẽn vỹ ẽg rĩnrĩr han tĩ gé. Ẽn vỹ prỹg pir ki kanẽ tỹ 12 (ke) han tĩ. Kysã kar ki tóg ã kanẽ hyn han tĩ. Ti féj vỹ tỹ vẽnh kagta kar nĩ, vẽnh kaga kar tỹ tóg hághá' he kãn tĩ.

³ Topẽ tỹ nén ù to jũ vỹ tá nĩnh ke tũ pẽ nĩ, cidade ẽn tá.

Topẽ nĩgja vỹ cidade ẽn tá nĩ nĩ, cordeiro nĩgja ẽn ti, kỹ vẽnh kar vỹ ti to: “Topẽ vẽ,” henh ke mũ, Topẽ rãnrãj han tĩ ag kar.

⁴ Topẽ ve jé ag tóg ke mũ, kỹ ti jiji vỹ ag kakã ki rán kỹ nĩnh mũ.

⁵ Tá tóg kutyg vãnħ nỹgtĩ, hã kỹ ag tóg tá lampião grug ke tũ nĩ. Rã vỹ tá tũ nĩ gé. Topẽ vỹ ag mỹ tỹ jẽngrẽ han tĩgtĩ, ẽg pã'i ti. Kỹ tá nỹtĩ ag tóg tỹ pã'i nỹtĩnh ke mũ gé. Ag tỹ tỹ pã'i nỹtĩnh ke tag vỹ tũ' henh ke tũ nĩ.

Jesus kãtĩg mãn

⁶ Kỹ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ẽn tóg inh mỹ: “inh vỹ vỹ tỹ ki hã ke nĩ,” he mũ. “Vẽnħ ó pijé’,” he tóg. “Ẽg jóg tỹ Topẽ vỹ ù tỹ ã vỹ tó tĩ ag mỹ ã kuprĩg jẽnẽ, ti tỹ ag kanhrãn jé. Hã kỹ tóg ã tỹ jẽngrẽ jafã ag kã ù jẽnẽ, ti tỹ ti mỹ rãnrãj tĩ ag mỹ tó jé, nén tỹ kãnħmar kutẽnħ ke mũ ti,” he tóg, inh mỹ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti.

⁷ Jesus vỹ tag tó mũ, ha mẽ. “Ha vé, inh kãtĩg mãn ke nẽ ha. Nén tỹ livro tag ki rán kỹ nĩ tag to jykrén há han nĩ, kỹ Topẽ tóg ãjag mỹ vĩ há han ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

⁸ Tag kar ve inh, mẽ inh ke gé, inh, hã vỹ: João, he mũ. Isỹ ve kãn kar kỹ sóg ù tỹ inh mỹ tag ven mũ ẽn krẽm mũg ke mũ, sỹ ti mỹ: “Topẽ vỹ tỹ ã nĩ,” he jé.

⁹ Hã ra tóg inh mỹ: “ke tũg nĩ,” he mũ. “Ã ri ke sóg nĩ, isỹ Topẽ rãnrãj han kỹ. Ã régre ag ri ke sóg nĩ, ù tỹ Topẽ vĩ tó tĩ ag ri ke sóg nĩ, ù tỹ livro tag ki nén rán kỹ nĩ mẽg mũ ag ri ke sóg nĩ gé. Topẽ hã mỹ: “Topẽ vỹ tỹ ã nĩ,” hemnĩ,” he tóg, inh mỹ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti.

¹⁰ Kỹ Jesus vỹ tag tó mũ gé, ha mẽ. “Livro tag ki nén rán kỹ nĩ tag péju sór tũg nĩ,” he tóg, inh mỹ. “Kakó ti nĩ ha, ãjag tỹ nén tỹ ki rán kỹ nĩ tag venh ke mũ ti.

¹¹ Û tỹ vẽnh jykre pãno han mũ ẽn jé han kỹ nĩ nĩ. Û mỹn hỹn há tĩgtĩ, ti jykre kavéj ti. Ti jé ã jykre kórég hã mĩ tĩg. Û tóg vẽnh jykre kuryj han tĩ. Ti jé to tar nĩ. Û ag tóg tỹ Topẽ tũ nỹtĩ. Ag jé ti to krónh ke tũg,” he tóg, Jesus ti.

¹² “Ha vé, inh kãtĩg mãn ke nẽ ha. ãjag kaja ma sóg kãtĩg ke mũ, ha vemnĩ. Vẽnh kar vỹ ve kãn ke mũ, ag tỹ nén han mũ kaja ti.

¹³ Topẽ vĩ kar han sóg tĩ. Ûn ve vỹ tỹ inh nĩ, ùn tỹ ẽnno vỹ tỹ inh nĩ gé. Isỹ nén kar han vén to hã sóg nĩ, kỹ sóg nén kar tỹ tũ' he mũ ra ẽnno kã nĩnh ke mũ gé,” he tóg, Jesus ti.

¹⁴ “Û ag tóg ãjag jykre kugrynh sór tĩ, hã kỹ ag tóg

ẽg tỹ ẽg kur kygfa ri ke han tĩ. Ẽn ag mỹ tóg vĩ há han ke mũ, Topẽ ti. Ka kanẽ tỹ ẽg rĩnrĩr han tĩ ẽn ko jé ag tóg ke mũ, kỹ ag tóg cidade ẽn jãnkã ra genh ke mũ gé.

¹⁵ Hã ra ù ag tóg ẽn ra genh ke tũ nĩ, hã vỹ: ù tỹ vẽnh jykre pãno tỹ vẽnh kavénh tĩ ag, he mũ, kujá ag, he mũ, curandeiro ag, he mũ, ù tỹ ã prũ tũ fag mré nỹgnỹ mũ ag, he mũ, ù fag tỹ ãjag mén tũ ag mré nỹgnỹ mũ fag, he mũ, ù tỹ ù tén mũ ag, he mũ, ù tỹ vẽnh kãggrá jykre mũ mũ mũ ag, he mũ, ùn ón mũ ag, he mũ, ù tỹ ù ag lograr he mũ ag, he mũ gé. Ẽn ag vỹ cidade ra genh ke tũ pẽ nĩ,” he tóg, Jesus ti.

¹⁶ “Isỹ jẽnẽ jafã jẽnẽ inh, inh, hã vỹ: Jesus, he mũ. Ti jẽnẽ inh, ti tỹ ãjag mỹ ãjag tỹ nén venh ke mũ kar tó jé, ù tỹ inh vỹ jẽmẽ jé vẽnh mãn tĩ ag kar mỹ. Davi krẽ'krẽ ag kã ù ẽn vỹ tỹ inh nĩ. Krĩg mág hã sóg nĩ,” he tóg, Jesus ti.

¹⁷ Kỹ Topẽ kuprĩg vỹ Jesus mỹ: “kur kãtĩg,” he mũ. Û tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ kar ag vỹ ti mỹ tag tó tĩ gé, ag tỹ tỹ ti prũnh ke fi ri ke nỹtĩn kỹ. Û tỹ ag tỹ ti jé prẽr mẽg mũ ag jé ti mỹ: “kur kãtĩg,” he kãn.

Kỹ Jesus tóg: “ù tỹ goj kron sór mũ ẽn jé iso kãtĩ,” he mũ, “sỹ ti mỹ goj jun jé, fagrĩnh mỹ. Goj ẽn vỹ ti rĩr han ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti.

João tỹ ve ja

¹⁸ Vãhã sóg tag tó sór mũ, inh, hã vỹ: João, he mũ, ha mẽ. Û tóg kejẽn isỹ nén rán mũ tag ve kỹ pãte ù rán mãn sór ke mũ gé hẽn ri ke mũn. Ẽn vóg kónãn tãvĩ han jé tóg ke mũ, Topẽ ti, kỹ tóg sỹ nén ù jagy tó mũ ẽn ve kãn ke mũ, ha mẽ.

19 Kejēn ũ tóg hēn ri ke mŭn isỹ nén rán mŭ ũ tỹ nén ũ tũ han sór mŭ. Ĕn tũ mág tỹ tóg tũ' henh ke mŭ gé, Topē ti, kỹ tóg ka kanē tỹ ěg rĩnrĩr han mŭ ěn konh ke tũ nĩ. Topē tỹ cidade nĩv ěn ra rãnh ke tũ tóg nĩ gé, sỹ cidade kãmén mŭ ěn ra.

20 Ũ tỹ inh mỹ tag kar ven mŭ ěn vỹ: “inh kãtĩg mãn ke nē ha, sỹ ki hã tó vē,” he mŭ.

Hỹ, kur kãtĩg, ěg Senhor tỹ Jesus'.

21 Ĕg Senhor tỹ Jesus jé ãjag kar tar han. Hã vē.

Ĕg tỹ Topē vĩ rá venh ke

Ĕg tỹ Topē vĩ rá ve kỹ ki kanhrãn kỹ ki krov kỹ ěg hã han ke mŭ. Kurã kar ki ěg tóg to sĩ han ke mŭ, kỹ ěg tóg kãnhmar fĩn rãm ke mŭ. Kỹ tóg há tĩ gé, ěg tỹ prỹg kar ki Novo Testamento tag fĩn rãm kỹ, ěg tỹ tỹ vēnh kanhrãn há han jé. Ĕg tỹ fĩn rãm jé ěg tóg gen kỹ to kenh mŭ, ha vé:

Topẽ vĩ rá **New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaingang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaingang

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
16af52c8-0e45-5e91-b36c-cd314d36d7fc